

ZAKONIK BR. 03/L-193

O MALOLETNICIMA

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKONIK PRAVDE O MALOLETNICIMA

**PRVI DEO
VODEĆA NAČELA I UVODNE ODREDBE**

POGLJAVLJE I

**Član 1
Svrha zakonika**

Ovaj zakonik uređuje postupak izricanja i izvršenja mera i kazni prema maloletnicima, sudski postupak, i posredovanje u postupku za maloletnike.

**Član 2
Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakoniku imaju sledeća značenja:

- 1.1. **Dete** - lice koje nije navršilo osamnaest (18) godina.
- 1.2. **Maloletnik** - lice koje ima između četrnaest (14) i osamnest (18) godina.
- 1.3. **Mladji maloletnik** - lice koje ima između četrnaest (14) i osamnaest (18) godina.
- 1.4. **Stariji maloletnik** - lice između četrnaest (14) i osamnaest (18) godina.
- 1.5. **Mladji punoletnik** - lice između osamnest (18) i dvadeset jedne (21) godine.
- 1.6. **Mlada osoba** - dete ili mladji punoletnik.
- 1.7. **Punoletnik** - lice koje je navršilo osamnest (18) godina.

1.8. **Specijalno vaspitanje** - vaspitni program pripremljen prema specijalnim potrebama izvršioca krivičnog dela, koji teži pružanju pomoći za valjani opšti razvoj i smanjenju mogućnosti recidivizma.

1.9. **Maloletnički zatvor** - zatvorska kazna izrečena maloletnom izvršiocu ili u skladu sa Poglavljem IV ovog Zakonika, punoletnom licu.

1.10. **Objekat za specijalni tretman** - ustanova koja obezbeđuje tretman lica sa mentalnim, psihološkim, socialnim ili fizičkim slabostima.

1.11. **Organ Starateljstva** - odgovorni organ koji deluje u okviru Centra za socijalni rad koji je odgovoran za zaštitu dece.

1.12. **Sudija za maloletnike** - profesionalni sudija koji je eksperat za krivična pitanja koja obuhvataju decu i mladje punoletnike i koji je nadležan da vrši odgovornosti predviđene u ovom Zakoniku.

1.13. **Tužilac za maloletnike** - profesionalni tužilac koji je stručnjak za krivična pitanja koja obuhvataju decu i mladje punoletnike i koji je nadležan da vrši odgovornosti predviđene u ovom Zakoniku.

1.14. **Sudsko veće za maloletnike** - sudsko veće oformljeno u skladu sa Poglavljem X ovog Zakonika, koje ima najmanje jednog sudiju za maloletnike i koje je nadležno da vrši odgovornosti predviđene u ovom Zakoniku.

1.15. **Probacion služba** - institucija u kojoj se izvršava mera i alternativne kazna.

Član 3 **Vodeća načela**

1. Sistem pravosudja za maloletnike ima za svhu dobrobit maloletnika i obezbedjuje da bilo koja reakcija prema maloletnim izvršiocima uvek bude srazmerna sa okolnostima izvršioca i krivičnog dela.

2. Maloletnim počiniocima se izriču mere diversiteta i edukativne mere, po potrebi.

3. Lišavanje slobode se izriče samo kao poslednje sredstvo i ograničiće se na najkraći mogući rok. U toku lišavanja slobode koja je izričena kao kazna, maloletnom počiniocu se pruža vaspitanje, psihološka pomoć, po potrebi i lekarska pomoć da bi se olakšala njegova rehabilitacija.

4. Detetu koje učestvuje u krivičnom postupku biće pružena prilika da se slobodno izrazi.

5. Svaki maloletnik lišen slobode tretira se humano zbog dostojanstva prirođenog ljudskoj ličnosti i na način koji uzima u obzir ličnosti potrebe njegovog uzrasta. Posebno, svaki maloletnik lišen slobode odvaja se od punoletnika, osim ako se smatra da je u interesu deteta da se ne odvoji, i ima pravo održavanja kontakta sa svojom porodicom sa prepiskom i posetama, osim u izuzetnim prilikama utvrđenim zakonikom.

6. Svaki maloletnik lišen slobode ima pravo na neodložan pristup pravnoj i drugoj odgovarajućoj pomoći, kao i pravo da osporava zakonitost lišenja svoje slobode pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, kao i na neodložan postupak.

7. Da bi se izbegla povreda zbog suvišnog publiciteta ili etiketiranja, pravo deteta na privatnost poštuje se u svim fazama. Načelno, ne objavljuje se nikakva informacija koja bi mogla da dovede do utvrđivanja identiteta maloletnog izvršioca.

Član 4 **Oblast primene**

1. Odredbe ovog zakonika primenjuju se na bilo koje osumnjičeno lice za krivično delo koje je izvršio kao maloletnik, nezavisno od njegove starosti u vreme početka postupka.

2. Odredbe ovog zakonika primenjuju se na bilo koje lice osumnjičeno za krivično delo koje je izvršio kao mladji punoletnik.

3. Kada se punoletnik optužuje za krivično delo koje je izvršio kao maloletnik, ne primenjuju se članovi 44 i 48 ovog Zakonika.

Član 5

Odredbe Krivičnog zakonika Kosova, Zakonika o krivičnom postupku Kosova i Zakonika o izvršenju krivičnih sankcija kao i ostale odgovarajuće odredbe, sprovodiće se za maloletnike, izuzev u slučajevima, za koje je ovim zakonikom drugačije uređeno.

Član 6

1. U bilo koje vreme sudija za maloletnike može da izrekne odgovarajuće mere da zaštiti prava i dobrobit deteta uključujući upućivanje deteta u sklonište ili u vaspitnu ili sličnu instituciju, stavljanje deteta pod nadzor Organa Starateljstva ili upućivanje deteta u drugu porodicu, ako je neophodno da dete bude odvojeno od okruženja u kojem je živelo, ili pružanje pomoći, zaštite ili smeštaja detetu. Sudija za maloletnike informiše Organ Starateljstva o bilo kojoj izrečenoj meri.

2. Organ Starateljstva ili ovlašćeni zastupnik deteta može da zahteva od sudije za maloletnike da izrekne odgovarajuću meru za zaštitu prava i dobrobiti deteta.

3. Troškovi smeštaja maloletnika padaju na teret budžetskih sredstava i ulaze u troškove krivičnog postupka.

DRUGI DEO

POGLJAVLE II VAŽEĆE MERE I KAZNE

Član 7

Mere i kazne primenljive za maloletnike

1. Mere koje mogu da budu izrečene maloletnicima su: mere diverziteta i vaspitne mere.
2. Kazne koje mogu da budu izrečene maloletnicima su: novčane kazne, naredba za društveno koristan rad i maloletnički zatvor.
3. Maloletnicima koji nisu navršili šesnaest godina u vreme izvršenja krivičnog dela kazne se ne mogu izreći.
4. Trajanje bilo koje izrečene mere ili kazne mora da bude utvrđeno odlukom suda u skladu sa ovim Zakonikom.
5. Kada sud izrekne kaznu maloletničkog zatvora do dve godine ili meru upućivanja u vaspitnu ustanovu ili u vaspitno-popravnu ustanovu do dve godine, sud može da izrekne uslovnu kaznu u skladu sa Krivičnim zakonikom Kosova.
6. Pored izricanja mere ili kazne, maloletniku može da bude izrečena mera ili kazna prema Poglavlju VIII ovog Zakonika.

Član 8

Izbor važećih mera i kazni

1. Kada se prema maloletniku izriče mera ili kazna, sud će prvenstveno da uzme u obzir najbolji interes maloletnika. Sud će takodje da uzme u obzir i sledeće okolnosti: vrstu i težinu krivičnog dela, uzrast maloletnika, stepen psihološkog razvoja, njegov karakter i sklonosti, motive koji su ga

naveli da izvrši krivično delo, njegovo vaspitanje u toj fazi, okolinu i okolnosti njegovog života dali je bilo koja mera ili kazna izrečena ranije i druge okolnosti koje mogu da utiču na izricanje mere ili kazne.

2. Probaciona Služba priprema potpunu socialnu anketu za maloletnika na zahtev Javnog Tužioca, sudije za maloletnike ili suda kako je predviđeno u ovom Zakoniku. Socijalna anketa obuhvata podatke o starosti maloletnika kao i psihološkom razvoju, porodičnoj biografiji, biografiji i okolnostima u kojima maloletnik živi, stepen školovanja, vaspitnom iskustvu i bilo kojem drugom relevantnom podatku.

3. Pre izbora mere ili kazne, sud može da zahteva od Probacione Službe predkazneni izveštaj i mišljenje u vezi izbora mere ili kazne.

Član 9

Izricanje mera mladjem punoletniku za krivično delo izvršeno kao maloletnik mladji od šesnaest (16) godina

1. Sudski postupak ne može da bude vodjen protiv punoletnog lica koje je navršilo dvadeset (21) jednu godinu za krivično delo koje je izvršilo kao maloletnik mladji od šesnaest (16) godina.

2. Sudski postupak može da bude vodjen protiv mladjeg punoletnika za krivično delo koje je izvršio kao maloletnik mladji od šesnaest godina samo kada je krivično delo kažnjivo zatvorom dužim od pet godina. U takvom sudskom postupku, sud može da izrekne samo odgovarajuću institucionalnu vaspitnu meru. Opšti kriterijumi utvrđeni u članu 8 ovog Zakonika biće uzeti u obzir, kao i koliko je vremena prošlo od izvršenja krivičnog dela.

Član 10

Izricanje mera i kazni punoletnom licu za krivična dela koje je izvršilo kao maloletnik koji je navršio šesnaest godina

1. U sudskom postupku koji se vodi protiv punoletnog lica za krivično delo koje je izvršilo kao maloletnik koji je navršio šesnaest (16) godina, sud može da izrekne meru ili kaznu u skladu sa članom 7. Opšti kriterijumi utvrđeni u Članu 8 ovog Zakonika biće uzeti u obzir kao i koliko je vremena prošlo od izvršenja krivičnog dela.

2. Izuzetno u odnosu na stav 1 ovog Člana, sud umesto maloletničkog zatvora može da izrekne kaznu zatvora ili uslovnu kaznu punoletnom licu koje je navršilo dvadeset jednu (21) godinu starosti u vreme sudskog postupka.

3. Izuzetno iz stava 1 ovog Člana, umesto maloletničkog zatvora, sud izriče kaznu zatvora ili uslovnu kaznu punoletnom licu koje je navršilo dvadeset i tri (23) godine u vreme sudskog postupka, pod uslovima predviđenim u ovom Zakoniku.

Član 11

Izricanje mera ili kazni mladjem punoletniku za krivično delo koje je izvršio kao mladji punoletnik

1. U sudskom postupku sprovedenom protiv mladjeg punoletnika koji nije navršio dvadeset jednu (21) godinu za krivično delo izvršeno kao mladji punoletnik, sud može da izrekne meru ili kaznu u skladu sa članom 7, ukoliko oceni da će svrha koja bi se postigla izricanjem kazne zatvora da bude postignuta i izricanjem mere ili kazne, uzimajući u obzir okolnosti u kojima je izvršeno krivično delo, mišljenje stručnjaka u vezi sa psihološkim razvojem mladjeg punoletnika i njegov najbolji interes.

2. Vaspitna mera ili kazna koja je izrečena može da traje samo dok lice napuni dvadeset tri (23) godine.

Član 12

Dejstvo kazne na vaspitnu meru

1. Kad sud izrekne kaznu maloletničkog zatvora maloletniku koji je navršio šesnaest (16) godina starosti tokom izvršenja vaspitne mere, vaspitna mere će se prekinuti kada maloletnik počne da služi kaznu.
2. Kada sud izrekne kaznu maloletničkog zatvora ili zatvor od najmanje godinu (1) dana punoletnom licu tokom izvršavanja vaspitne mere, vaspitna mera će se prekinuti kada izvršioc počne da izdržava kaznu.
3. Kada sud izrekne kaznu maloletničkog zatvora ili zatvora do godinu dana punoletnom licu tokom izvršenja vaspitne mere, sud će da odluči u svojoj presudi hoće li vaspitna mera da bude nastavljena ili će da bude opozvana nakon izdržane kazne maloletničkog zatvora ili zatvorske kazne.

Član 13

Evidencija mera i kazni

1. Sud vodi evidenciju mera i kazni izrečenih maloletniku. Probaciona Služba treba da ima kopije tih podataka.
2. Podatci o merama i kaznama izrečenim maloletniku su poverljivi. Samo sud i Tužilaštvo mogu da dobiju te informacije kada je to potrebno za vođenje postupka protiv istog pojedinca dok je on još uvek maloletnik.
3. Podatci iz stava 1 ovog Člana biće izbrisani kada lice navrší dvadeset jednu (21) godinu.
4. Kad se izvršava mera ili kazna izrečena punoletnom licu za krivično delo koje je izvršilo kao maloletnik, podatci o meri ili kazni biće izbrisani odmah nakon okončanja mere ili kazne.

POGLAVLJE III

POSREDOVANJE

Član 14

1. Posredovanje je vansudski postupak koji se vodi od trećeg lica, posrednik u skladu sa odredbama ovog Kodeksa i Zakonika o posredovanju. Posredovanje dolazi do izražaja samo onda kada postoji slobodna volja i učešće obeju strana, maloletnog izvršioca i oštećene strane.
2. Tužilac, sudija za maloletnike ili veće za maloletnike može predložiti posredovanje ukoliko oceni da će biti pogodnije imajući u vidu prirodu krivičnog dela, okolnosti pod kojima je počinjeno krivično delo, istorijat maloletnika, mogućnost vraćanja normalnih odnosa između maloletnika i oštećene strane, mogućnost smanjenja štete oštećene strane, mogućnost rehabilitovanja maloletnika i njegova reintegracija u društvu.
3. Strankama u postupku može se predložiti posredovanje ukoliko su one izrazile saglasnost za posredovanje.

Član 15

Podsrednik

1. Posrednik je fizičko lice koje ispunjava sve zahteve definisane Zakonikom o posredništvu i da je registrovan u registru posrednika.
2. Posrednik pomaže stranke u postizanju sporazuma.
3. Odredbe za isključenje sudije definisane u Zakoniku o krivičnom postupku Kosova se sprovode uz prilagođavanje i isključenjem posrednika. Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba.
4. Izuzeće posrednika može se zahtevati od maloletnika, roditelja, usvojitelja, staratelja, advokata-branioca i oštećene strane.
5. O zahtevu za izuzeće odlučuje organ koji je postavio posrednika.
6. Protiv rešenja o odbijanju zahteva za izuzeće posrednika nije dozvoljena žalba.

POGLAVLJE IV MERE DIVERSITETA

Član 16 Cilj mera diverziteta

Cilj mera diverziteta je da spreče, kad god je to moguće, otpočinjanje postupka protiv maloletnog izvršioca, da promovišu pozitivnu rehabilitaciju i reintegraciju maloletnika u njegovu zajednicu u cilju sprečavanja recidivističkog ponašanja.

Član 17 Uslovi za izricanje mera diverziteta

1. Mera odvracanja može da bude izrečena maloletniku koji je izvršio krivično delo kažnjivo novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine ili za krivično delo izvršeno iz nehata za koje je predviđena kazna do pet godina zatvora, izuzev onih, posledica kojih je nastupanje smrti.
2. Uslovi za izricanje mera diverziteta su:
  - 2.1. maloletnikovo priznanje odgovornosti za krivično delo;
  - 2.2. izražena spremnost maloletnika da se pomiri sa oštećenom stranom; i
  - 2.3 saglasnost maloletnika ili roditelja, usvojitelja ili staratelja u ime maloletnika da sprovede izrečenu meru diverziteta.
3. Nadležni tužilac odmah se obaveštava o neizvršenju obaveza mere diverziteta od strane maloletnika koji može odlučiti o ponovnom otpočinjanju gonjenja slučaja.

Član 18 Vrste mera diverziteta

1. Mere diverziteta koje mogu da budu izrečene maloletnom izvršiocu su:
  - 1.1. izmirenje izmedju maloletnog izvršioca i oštećene strane, uključujući izvinjenje maloletnika oštećenoj strani;
  - 1.2 izmirenje izmedju maloletnika i njegove porodice;

1.3. naknada štete oštećenoj strani na osnovu uzajamnog sporazuma između oštećenog, maloletnika i njegovog zakonikskog zastupnika u skladu sa finasiskim prilikama maloletnika;

1.4. redovno pohađanje škole;

1.5. prihvatanje zaposlenja ili osposobljavanja za odgovarajuće zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i stručnostima;

1.6. obavljanje neplaćenog društveno korisnog rada u skladu sa sposobnošću maloletnog izvršioca da obavlja takav rad. Ova mera može se izreći uz saglasnost maloletnika u trajanju od deset (10) do šesdeset (60) časova.

1.7. Obrazovanje u oblasti saobraćajnih propisa; i

1.8. Psihološko savetovanje.

POGLAVLJE V VASPITNE MERE

Član 19 Svrha vaspitnih mera

Svrha vaspitne mere je da doprinese rehabilitaciji i odgovarajućem razvoju maloletnog izvršioca, nudeći zaštitu, pomoć i nadzor, obezbeđivanjem obrazovanja i osposobljavanja za zanimanje i razvijanjem njegove lične odgovornosti da time sprečava recidivističko ponašanje.

Član 20 Vrste i trajanje vaspitnih mera

1. Vrste vaspitnih mera koje mogu da budu izrečene maloletnom izvršiocu su disciplinske mere, mere pojačanog nadzora i institucionalne mere.

2. Disciplinske mere su sudski ukor i upućivanje maloletnika u disciplinski centar. Ove mere bivaju izrečene maloletnom izvršiocu krivičnog dela u čijem je najboljem interesu kratkotrajna mera, naročito ako je krivično delo izvršeno usled neopreznosti ili nehata.

3. Mere pojačanog nadzora su pojačani nadzor od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja maloletnika, pojačani nadzor u drugoj porodici i pojačani nadzor Organa starateljstva. Ove mere bivaju izrečene maloletniku čiji najbolji interes ne zahteva izolovanje od njegovog ranijeg okruženja čemu udovoljava dugotrajna mera koja maloletniku pruža mogućnost vaspitanja, rehabilitacije ili tretmana. Trajanje ove mere ne može da bude kraće od tri (3) meseca niti duže od dve (2) godine.

4. Institucionalne vspitne mere su upućivanje maloletnika u vaspitnu ustanovu, upućivanje maloletnika u vaspitno-popravnu ustanovu i upućivanje maloletnika u ustanovu za specialno staranje. Te mere bivaju izrečene maloletniku čijem najboljem interesu biva udovoljeno izolovanjem od njegove ranije okoline i dugotrajnom merom koja maloletniku obezbeđuje mogućnost vaspitanja, rehabilitacije ili tretmana.

5. Trajanje vaspitne mere ne može prekoračiti maksimalni rok zatvora predviđen za to krivično delo.

Član 21

Sudski ukor

1. Sud izriče meru sudskog ukora kada bude smatrano da je takva mera dovoljna i da je u najboljem interesu maloletnika u smislu pozitivnog uticaja na njegovo ponašanje.
2. Mloetnik kojem je izrečen sudski ukor informiše se da je on izvršio štetno i opasno delo koje predstavlja krivično delo i da će, ako on ponovo izvrši takvo delo sud da izrekne strožiju meru ili kaznu.

Član 22

Upućivanje u disciplinski centar

1. Sud izriče meru upućivanja u disciplinski centar kada takva mera bude smatrana dovoljnom i u najboljem interesu maloletnika u smislu pozitivnog uticaja na njegovo ponašanje.
2. Sud može da uputi maloletnika u disciplinski centar:
  - 2.1. najviše mesec dana, na do četiri (4) sata dnevno; ili
  - 2.2. najviše četiri (4) dana tokom školskog ili državnog praznika, na do osam (8) sati dnevno.
3. Kada se izrekne ova mera, sud vodi računa da njeno izvršenje ne remeti redovno školovanje ili zaposlenje maloletnika.
4. Maloletnik će u disciplinskom centru da bude angažovan na korisnim aktivnostima. Te aktivnosti će da odgovaraju njegovom uzrastu, sposobnostima i interesima u cilju razvijanja njegovog osećanja odgovornosti.

Član 23

Pojačani nadzor od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja

1. Sud će da izrekne meru pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja pošto sasluša roditelja, usvojitelja ili staratelja, kad roditelj, usvojitelj ili staratelj je sposoban da nadzire maloletnika, ali je propustio da vrši takav nadzor kada je takva mera u najboljem interesu maloletnika.
2. Kada izriče ovu meru, sud može roditelju, usvojitelju ili staratelju da pruži potrebna upustva i da njemu naredi da vrše određene dužnosti kao deo mere koja biva izrečena u svrhu staranja o maloletniku i ostvarivanja pozitivnog uticaja na njega.
3. Kada zriče ovu meru, sud može da naredi Probacionoj Službi da proveri izvršenje mere i da pruži potrebnu pomoć roditelju, usvojitelju ili staratelju.

Član 24

Pojačani nadzor u drugoj porodici

1. Sud izriče meru pojačanog nadzora u drugoj porodici pošto sasluša roditelja, usvojitelja ili staratelja, kada roditelj, usvojitelj ili staratelj nisu u stanju da obavljaju pojačani nadzor nad maloletnikom i kada je takva mera u najboljem interesu maloletnika.
2. Izvršenje ove mere biva prekinuto kada roditelj, usvojitelj ili staratelj maloletnika budu u stanju da obavljaju pojačani nadzor nad njim ili kada prema rezultatima rehabilitacije više nema bio kakve potrebe za pojačanim nadzorom.
3. Kada izriče ovu meru, sud može da naredi Probacionoj Službi da proveri izvršenje mere i da pruži potrebnu pomoć porodici koja obavlja nadzor.

Član 25

Pojačani nadzor od strane organa starateljstva

1. Sud iziće meru pojačanog nadzora od strane Organa starateljstva kad sasluša roditelja, usvojitelja ili staratelja, kad roditelj, usvojitelj ili staratelj nisu u mogućnosti da vrše pojačani nadzor nad maloletnikom i kada je takva mera u najboljem interesu maloletnika.
2. Pri izvršavanju ove mere maloletnik ostaje sa roditeljem, usvojiteljem ili starateljem.
3. Kada izriče ovu meru sud mora da odredi obaveze Organa starateljstva, uključujući:
  - 3.1. nadzor nad vaspitanjem maloletnika;
  - 3.2. olakšavanje pristupa u stručnom osposobljavanju i zapošljavanju;
  - 3.3. obezbeđivanje da maloletnik bude odvojen od bilo kojeg negativnog uticaja;
  - 3.4. olakšanje pristupa neophodnoj medicinskoj nezi;
  - 3.5. pružanje mogućih rešenja za bilo koje probleme koji mogu da iskrnu u životu maloletnika; i
  - 3.6. druge obaveze za koje sud oceni da bi bile u najboljem interesu maloletnika.
4. Organ starateljstva je dužan da izveštava sud, koji je izrekao meru pojačanog nadzora od strane Organa starateljstva u vezi izvršenja sudske odluke najmanje svaka tri (3) meseca.

Član 25

Posebne obaveze u vezi sa merama pojačanog nadzora

1. Kada izriče neku od mera iz članova 23, 24 i 25 ovog Zakonika sud može da izrekne takodje i jednu ili više posebnih obaveza ukoliko sud konstatuje da je to neophodno radi uspešnog izvršavanja mere, s tim da važenje posebnih obaveza ne prelazi trajanje mere.
2. Sud može da izrekne maloletniku sledeće posebne obaveze:
  - 2.1. lično izvinjenje oštećenoj strani;
  - 2.2. naknadu štete oštećenoj strani u skladu sa finansiskim mogućnostima maloletnika;
  - 2.3. redovno pohađanje škole;
  - 2.4. prihvatanje zaposlenja ili osposobljavanje za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i veštini;
  - 2.5. uzdržavanje od bilo kakvog dodira sa određenim pojedincima koji bi mogli da vrše negativan uticaj na maloletnika;
  - 2.6. prihvatanje psihološkog savetovanja;
  - 2.7. uzdržavanje od odlazanja na izvesna mesta koja bi vršila negativan uticaj na maloletnika; i
  - 2.8. uzdržavanje od upotrebe droga i alkohola.

3. Sud u bilo koje vreme može da okonča ili izmeni posebne obaveze izrečene maloletniku.
4. Ako maloletnik ne izvršava posebne obaveze iz stava 2 ovog Člana, sud može da zameni meru pojačanog nadzora drugom vaspitnom merom.
5. Kada naređuje posebne obaveze prema stavu 2, sud obavešava maloletnika da nepoštovanje obaveza može da dovede do izricanja strožije vaspitne mere.

Član 27 **Upućivanje u vaspitnu instituciju**

1. Sud izriče meru upućivanja u vaspitnu instituciju kada je neophodan puni nadzor nad maloletnikom od strane odgovarajućih vaspitača i kada je takva mera u najboljem interesu maloletnika.
2. Trajanje ove mere ne može da bude kraće od tri (3) meseca niti duže od dve (2) godine.

Član 28 **Upućivanje u vaspitno-popravnu ustanovu**

1. Sud izriče meru upućivanja u vaspitno-popravnu ustanovu kada je neophodno da maloletnik koji je izvršio krivično delo kažnjivo kaznom zatvora u trajanju dužem od tri (3) godine dobije specializovano vaspitanje i kada je takva mera u najboljem interesu maloletnika.
2. Kada odlučuje o izricanju ove mere, sud uzima u obzir težinu i prirodu krivičnog dela i dali je maloletniku prethodno izrečena vaspitna mera ili kazna maloletničkog zatvora.
3. Trajanje ove mere ne može da bude kraće od jedne (1) godine niti duže od pet (5) godina.

Član 29 **Upućivanje u ustanovu sa posebnim staranjem**

Sud može da izrekne meru upućivanja u ustanovu sa posebnim staranjem umesto mere upućivanja u vaspitnu instituciju ili vaspitno-popravnu ustanovu na preporuku medicinskog veštaka kada je maloletniku potrebno posebno staranje zbog duševnog poremećaja ili fizičkog hendikepa i ako je to u najboljem interesu maloletnika. Sud koji je izrekao meru razmatra svaki šest (6) meseci dali ima potrebe da maloletnik i dalje ostane u ustanovi sa posebnim staranjem kao kada maloletnik navrší osamnaest (18) godina.

POGLJAVLE VI **NOVČANA KAZNA I NAREDBA ZA DRUŠTVENOKORISTAN RAD**

Član 30 **Novčana kazna**

1. Sud može da izrekne novčanu kaznu maloletniku ako maloletnik može da plati tu kaznu. Prilikom izricanja novčane kazne, sud razmatra finansijsko stanje a posebno visinu njegovih ličnih prihoda, drugih prihoda, imovine i obaveza. Sud ne može da izrekne novčanu kaznu iznad visine sredstava koje poseduje maloletnik.
2. Novčana kazna ne može da bude manja od dvadeset i pet (25) evra niti veća od pet hiljada (5000) Evra.

3. U presudi je utvrđen posljednji rok za plaćanje kazne koji ne može da bude kraći od petnaest (15) dana niti duži od tri (3) meseca, ali u opravdanim okolnostima sud može da dozvoli da kazna bude plaćena u ratama tokom perioda koji nije duži od dve (2) godine.

4. Ako maloletnik ne želi ili nije u stanju da plati novčanu kaznu, sud može da dozvoli da novčana kazna bude plaćena u ratama tokom perioda koji nije duži od dve (2) godine. Ako posle toga maloletnik i dalje ne želi ili ne može da plati kaznu, sud može, uz saglasnost osuđenog lica, da zameni novčanu kaznu sa naredbom za društveno koristan rad koji ne ometa njegovo redovno pohađanje škole i druge radne aktivnosti.

5. Sud može da zameni novčanu kaznu sa nekom od institucionalnih vaspitnih mera, ako maloletnik ne plati novčanu kaznu, a niti je saglasan sa zamenjivanjem sa naredbom za društveno koristan rad.

Član 31 **Naredjenje za društveno koristan rad**

1. Uz saglasnost maloletnika, sud može da zameni izrečenu institucionalnu vaspitnu meru do tri (3) godine, maloletnički zatvor do dve (2) godine ili novčanu kaznu sa naredbom za društveno koristan rad.

2. Kada izriče naredbu za društveno koristan rad, sud naređuje maletniku da obavlja neplaćeni društveno koristan rad tokom određenog vremena od trideset (30) do sto dvadeset (120) sati. Probaciona Služba utvrđuje vrstu društveno korisnog rada koji treba da obavi osuđeno lice, određuje specifičnu organizaciju za koju će osuđeno lice da obavlja društveno koristan rad, odlučuje o danima u nedelji kada će se obaviti rad i nadgleda obavljanje društveno korisnog rada.

3. Društveno koristan rad biva obavljen u periodu koji odredi sud, a taj period ne može da bude duži od jedne (1) godine.

4. Ako nakon isteka određenog perioda maloletnik nije obavio društveno koristan rad ili je taj društveno koristan rad obavio samo delimično, da u proporcionalnom trajanju bude izvršena prvobitna institucionalna vaspitna mera ili maloletnički zatvor, uzimajući u obzir trajanje obavljenog društveno korisnog rada. U slučaju novčane kazne, sud nalaže plaćanje novčane kazne u proporcionalnom trajanju društveno korisnog rada koji nije obavljen.

POGLAVLJE VII **MALOETNIČKI ZATVOR**

Član 32 **Svrha maloletničkog zatvora**

Svrha maloletničkog zatvora je da doprinese rehabilitaciji i razvoju maloletnog izvršioca, posebno na vaspitanju maloletnika, specializovanom vaspitanju, stručnom osposobljavanju i odgovarajućem razvoju ličnosti. Pored toga, maloletnički zatvor bi trebao da pozitivno utiče na maloletnika zaštitom, pomoći i nadzorom radi sprečavanja recidivizma.

Član 33 **Izricanje kazne maloletničkog zatvora**

Sud može da izrekne kaznu maloletničkog zatvora maloletnom izvršiocu koji je navšio šesnaest (16) godina, a izvršio je krivično delo kažnjivo zatvorem dužem od pet (5) godina kada izricanje vaspitne mere nebi bilo odgovarajuće zbog težine krivičnog dela, posledica istog i stepenu krivične odgovornosti.

Član 34 **Trajanje maloletničkog zatvora**

1. Trajanje maloletničkog zatvora ne može da bude duže od maksimalne zatvorske kazne propisane za određeno krivično delo, ali može da bude kraće od minimalne zatvorske kazne propisane za to krivično delo.

2. Maloletnični zatvor ne može da bude kraći od šest (6) meseci niti duži od pet (5) godina i biva izrečen u punim mesecima i godinama. Najduže trajanje maloletničkog zatvora je deset (10) godina za teška krivična dela kažnjiva dugotrajnim zatvorom, ili ako je maloletnik izvršio najmanje dva krivična dela u sticaju od kojih je svako kažnjivo kaznom zatvora dužom od deset (10) godina.

3. Kada odlučuje o trajanju maloletničkog zatvora, sud uzima u obzir sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti predviđene u Članu 8 ovog Zakonika i članu 64 stav 1 i 2 Krivičnog zakonika Kosova.

Član 35 **Uslovni otpust iz maloletničkog zatvora**

1. Lice osuđeno na maloletnički zatvor može da bude uslovno otpušteno ako je odslužilo najmanje jednu trećinu kazne koja je izrečena.

2. Kada odobrava uslovni otpust, sud može da izrekne meru pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili oragana strarateljstva koji traje do kraja izrečene kazne.

3. Sud može da opozove uslovni otpust ako u toku uslovnog otpusta maloletnik izvrši krivično delo za koje je izrečena kazna zatvora ili maloletničkog zatvora od najmanje šest (6) meseci.

Član 36 **Zatarevanje izvršenja kazne malolatničkog zatvora**

1. Kazna maloletničkog zatvora ne može da bude izvršena po isteku sledećih rokova:

1.1. pet (5) godina od pravosnažne presude kojom je irečena kazna maloletničkog zatvora duža od pet (5) godina;

1.2. tri (3) godine od pravosnažne presude kojom je izrečena kazna maloletničkog zatvora duža od tri (3) godine; i

1.3. dve (2) godine od pravnosnažne odluke kojom je izrečena kazna maloletničkog zatvora do tri (3) godine.

Član 37 **Izricanje vaspitnih mera i kazne maloletničkog zatvora za krivična dela u sticaju**

1. Za krivična dela u sticaju, sud izriče samo jednu vaspitnu meru ili samo kaznu maloletničkog zatvora kada su ispunjeni zakonikski uslovi za izricanje takve kazne i sud utvrdi da ona treba da bude izrečena.

2. Stav 1 ovog Člana takodje se primenjuje kad je maloletnik izvršio drugo krivično delo pre ili posle izricanja vaspitne mere ili kazne maloletničkog zatvora.

**POGLAVLJE VIII
MERE OBAVEZNOG LEČENJA I DOPUNSKA KAZNE**

Član 38

Svrha i izricanje mera obaveznog lečenja

1. Svrha mere obaveznog lečenja je da doprinese rehabilitaciji maloletnika i sprečavanju rizika od recidivizma. Obavezan tretman se izriče u skladu sa odredbama Krivičnog zakonika Kosova.
2. Sud može da izrekne meru obaveznog psihijatrijskog lečenja maloletniku u skladu sa Zakonikom o postupku koji uključuje izvršioce sa mentalnim oboljenjima.
3. Sud može da izrekne meru obaveznog psihijatrijskog lečenja maloletniku u skladu s Poglavljem V Krivičnog zakonika Kosova.
4. Mera obaveznog lečenja izriče se samo posle odgovarajućih konsultacija sa Pobacionom Službom, Organom starateljstva i odgovarajućim stručnjacima.
5. Mera obaveznog lečenja ne može da bude izrečena istovremeno sa disciplinskom merom.

Član 39

Izricanje dopunske kazne

Kada sud smatra opravdanim može izreći dopunsku kaznu u skladu sa članovima 54-62 Krivičnog zakonika Kosova.

TREĆI DEO

**POGLAVLJE IX
POSTUPAK**

Član 40

1. Autoriteti ili institucije koje učestvuju u sudskim postupcima koji se odnose na maloletnike, kao i druga lica i institucije od kojih se traže obaveštenja, izveštaji ili mišljenja, obavezni su da postupaju ekspeditivno i bez bilo kakvog nepotrebnog odlaganja.
2. Maloletniku koji je pritvoren mora se suditi što je pre to moguće.

Član 41

1. Postupak ne može da bude pokrenut protiv deteta mlađeg od četrnaest godina. Ako je dete u vreme izvršenja krivičnog dela bilo mlađe od četrnaest (14) godina, bilo koji pokrenuti postupak biva odmah prekinut, i Organ starateljstva se obaveštava o slučaju od strane Tužioca.
2. Organ starateljstva preduzima određene radnje u skladu sa Zakonikom o socijalnim i porodičnim uslugama za tretiranje izvršioca ispod četrnaest (14) godina na osnovu njegovih programa. To pitanje se detaljnije može urediti podzakonskim aktom koji donosi Ministarstvo za rad i socijalnu dobrobit.

Član 42

1. Maloletniku se ne može suditi u odsustvu.
2. Kada postupaju u prisustvu maloletnika, a posebno pri njegovom ispitivanju, organi koji učestvuju u postupku dužni su da postupaju pažljivo, uzimajući u obzir psihološki razvoj, osetljivost i lične karakteristike maloletnika, tako da vođenje postupka nema suprotno dejstvo na njegov razvoj.

Član 43

1. Maloletnik mora imati branioca od početka do kraja procedure:
2. U slučajevima kada maloletnik, njegov zakonski zastupnik ili član njegove porodice ne angažuju branioca, sudija za maloletnike ili nadležni organ koji vodi postupak postavlja branioca po službenoj dužnosti o javnom trošku.
3. U slučaju obavezne odbrane, ako maloletnik ostane bez branioca u toku postupka i ako on ne može da obezbedi drugog branioca, sudija za maloletnike ili nadležni organ koji vodi postupak postavlja po službenoj dužnosti drugog branioca o javnom trošku.
4. Na zahtev maloletnika, zakonikskog zastupnika ili člana njegove porodice postavlja se branilac o javnom trošku, ako on nije u stanju da plati troškove svoje odbrane, ali ne protiv volje maloletnika.
5. Maloletnik biva upoznat sa pravom na branioca o javnom trošku prema stavu 4 ovog Člana, pre prvog ispitivanja.
6. Maloletnika može da zatupa samo branioc koji je registovan u Advokatsku komoru Kosova.

Član 44

1. Roditelji, usvojitelji ili staratelj imaju pravo da budu uz maloletnika u svim postupcima i od njih može da bude zahtevano da učestvuju ako je to u najboljem interesu maloletnika. Sudija za maloletnike može da isključi roditelja, usvojitelja ili staratelja iz učešća u postupku ako je takvo izuzeće u najboljem interesu maloletnika.
2. Kada roditelji, usvojitelj ili staratelj maloletnika ne izvršavaju svoje roditeljske obaveze, sud može maloletniku da postavi privremenog staratelja.
3. Sudovi vode evidenciju pripremljenu od Centra za socijalni rad, o socialnim radnicima, nastavnicima, pedagogima ili dobrovoljnim specialistama iz čijih redova se postavlja privremeni staratelj u slučajevima iz stava 2 ovog Člana.

Član 45

Maloletnik se podvrgava opštem lekarskom pregledu pre početka podnošenja predloga za određivanje mere pritvora, da bi se obezbedilo da njegovo zdravlje dozvoljava određivanje pritvora.

Član 46

Niko ne može da bude oslobođen dužnosti da svedoči u vezi sa okolnostima potrebnim za procenjivanje psihološkog razvoja maloletnika ili upoznavanje njegove ličnosti i uslova u kojima on živi.

Član 47

1. Kada je maloletnik učestvovao u izvršenju krivičnog dela sa punoletnim licem, postupak protiv maloletnika biva razdvojen i vodi se prema odredbama ovog Zakonika.
2. Izuzetno, postupak protiv maloletnika može da se spoji sa postupkom protiv punoletnog lica i može da bude vođen u skladu sa opštim odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, samo ako je spajanje postupka od suštinske važnosti za razjašnjavanje slučaja. Sudsko veće za maloletnike nadležnog suda donosi rešenje o ovome na osnovu opravdanog predloga tužioca ili branioca. Stranke mogu da ulože žalbu protiv rešenja drugostepnom sudu, u roku od tri (3) dana od prijema rešenja.
3. Kada se vodi zajednički postupak protiv maloletnog i punoletnog izvršioca, odrebe Člana 40, Članova 42-46, Člana 48, Člana 49, Člana 50 stav 1 i 3, Članova 65-69 i Člana 72 ovog Zakonika, uvek se primenjuju na maloletnika u slučajevima kada pitanja koja se odnose na maloletnika se razjašnjavaju na sudskom pretresu i članovi 80 i 81 ovog Zakonika se uvek primenjuju u vezi maloletnika, dok ostale odredbe ovog Zakonika primenjuju se ako njihova primena nije u suprotnosti sa vodjenjem zajedničkog postupka.

Član 48

1. U postupku protiv maloletnika, nezavisno od ovlašćenja jasno predviđenih u odredbama ovog Zakonika, Organ starateljstva obaveštava se o toku postupka, da podnosi predloge i iznosi činjenice i dokaze koji su važni za donošenje pravilne odluke.
2. Tužilac obaveštava nadležni Organ strateljstva uvek kada je pokrenut postupak protiv maloletnika.

Član 49

1. Maloletnik se poziva u sud lično, preko roditelja, usvojitelja ili njegovog stratelja.
2. Maloletniku se predaju rešenja i ostala pisana dokumenta u skladu sa Zakonikom krivične procedure Kosova. Ipak dokumenta se ne dostavljaju maloletniku nego se izlažu na oglasnoj tabeli suda, kao što je određeno odredbama Zakonika o krivičnom postupku.

Član 50

1. Svi postupci koji uključuju maloletnika su poverljivi. Nikakvo snimanje postupka, uključujući tonsko ili video snimanje, nesme biti objavljeno bez odobrenja suda.
2. Samo deo presude donete u toku postupka koji je odobren za objavljivanje sme da bude objavljen.
3. Kada je odobreni deo snimanog postupka ili odluke objavljen, lični podatci koji mogu da budu iskorišćeni za identifikaciju maloletnika ne smiju da budu otkriveni.
4. Odredbe ovog člana primenjuju se u postupcima koji obuhvataju punoletno lice kome se sudi za krivična dela koja je izvršio kao maloletnik.

POGLAVLJE X SASTAV SUDSKOG VEĆA ZA MALOLETNIKE

Član 51

1. Sudsko veće za maloletnike u prvostepenom sudu i sudsko veće za maloletnike u drugostepenom sudu, izuzev sudskih veća Vrhovnog Suda Kosova, sastavljeno je od jednog (1) sudije za maloletnike i dvoje (2) sudija porotnika. Sudija za maloletnike je predsednik sudskog veća.

2. Veće za maloletnike pri Vrhovnom Sudu Kosova sastavljeno je od tri (3) sudije obuhvativši najmanje jednog sudiju za maloletnike. Kada sudsko veće za maloletnike presuđuje na sudskom pretresu, sastavljeno je od dvoje (2) sudija za maloletnike i troje (3) sudija porotnika.

3. Sudije porotnici u sudskom veću za maloletnike imenuju se iz redova profesora, nastavnika, pedagoga, socijalnih radnika, psihologa i drugih lica koja imaju iskustva u vaspitanju maloletnika.

4. Sudije porotnici koji učestvuju u sudskom veću za maloletnike moraju da budu različitog pola.

Član 52

1. Tužilac može da obustavi gonjenje krivičnog dela i izrekne meru diverziteta ako su se ispunili uslovi iz Člana 17 ovog Zakonika. Pre odlučivanja o meri odvratanja, tužilac poziva maloletnika, njegove roditelje, usvojitelje ili staratelja i branioca.

2. Sudija za maloletnike može da izrekne meru diverziteta ako su ispunjeni uslovi iz Člana 17 ovog Zakonika. Pre odlučivanja o meri diverziteta, sudija za maloletnike poziva maloletnika, njegovog roditelja, usvojitelje ili staratelja kao i branioca. Ako sudija za maloletnike odluči da izrekne meru diverziteta, bilo koji postupak koji je u toku biva obustavljen.

Član 53

1. Drugostepeni sud je nadležan:

1.1. da odlučuje o žalbi protiv odluke sudskog veća za maloletnike izrečene u prvom stepenu;

1.2. da odlučuje o žalbi na odluku Javnog Tužioca;

1.3. da odlučuje o žalbi protiv odluke sudije za maloletnike; i

1.4. u drugim slučajevima postupa onako kako je to predviđeno zakonikom.

Član 54

1. Po pravilu, sud na čijoj teritoriji maloletnik ima stalno prebivalište teritorialno je nadležan za vođenje postupka protiv maloletnika.

2. Ako maloletnik nema stalnu adresu ili je adresa nepoznata, teritorialno je nadležan sud na čijoj teritoriji maloletnik ima trenutno boravište.

3. Postupak može da bude vođen pred sudom na čijoj teritoriji maloletnik ima trenutno boravište iako on ima stalno prebivalište, ili pred sudom na čijoj teritoriji je izvršeno krivično delo, ako je očigledno da će pred tim sudom postupak biti vođen mnogo lakše.

POGLAVLJE XI PRIPREMNI POSTUPAK

Član 55

1. Tužilac pokreće pripremni postupak protiv određenog maloletnika na osnovu policijske krivične prijave, krivične prijave drugih lica ili iz drugih izvora ako postoji opravdana sumnja da je maloletnik izvršio krivično delo.
2. Pripremni postupak za krivična dela koja se gone na osnovu predloga za krivično gonjenje ili privatne tužbe biva pokrenut samo od tužioca ako je oštećena strana dostavila predlog za pokretanje postupka Javnom Tužiocu u vremenskom roku predviđenim odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova.

Član 56

1. Za krivična dela kažnjiva kaznom zatvora kraćom od tri (3) godine ili novčanom kaznom, tužilac može da odluči da ne pokrene pripremni postupak iako postoji osnovana sumnja da je maloletnik izvršio krivično delo, ako tužilac smatra da nebi bilo odgovarajuće da bude vođen postupak protiv maloletnika zbog prirode krivičnog dela, okolnosti pod kojima je izvršeno, odsustva ozbiljne štete ili posledica za oštećenog, kao i ličnih karakteristika i ranijeg ponašanja maloletnika.
2. Kada se izvršava kazna ili mera protiv maloletnika, tužilac može da odluči da ne pokrene pripremni postupak za drugo krivično delo koje je izvršio malolatnik ako, imajući u vidu ozbiljnost tog krivičnog dela kao i kaznu i meru koja se izvršava, vođenje postupka i izricanje kazne ili mere nebi služilo bilo kojoj svrhi.
3. Ako tužilac odluči da ne pokrene pripremni postupak, on obaveštava Organ starateljstva.
4. U cilju utrdjivanja okolnosti iz stava 1 ovog Člana, tužilac može da zahteva da Probaciona Služba sprovede socialnu anketu predvidjenu članom 8 ovog Zakonika. Ako je potrebno, tužilac može da pozove roditelja, usvojitelja ili staratelja maloletnika kao i ostala lica i institucije i oštećenu stranu.
5. Ako iz bilo kojeg razloga nije moguće da socialna anketa iz stava 4 ovog Člana bude obavljena pre donošenja odluke o podobnosti pokretanja pripremnog postupka, tužilac obezbeđuje potrebne informacije iz člana 8 ovog Zakonika, te može da se konsultuje sa Probacionom Službom o svojoj odluci.

Član 57

1. Pripremni postupak pokreće se rešenjem tužioca. Rešenjem se utvrđuje maloletnik protiv kojeg se vodi pripremni postupak, vreme pokretanja pripremnog postupka, opis dela u kojem su navedeni elementi krivičnog dela, pravni naziv krivičnog dela, okolnosti i činjenice koje potvrđuju opravdanu sumnju za izvršenje krivičnog dela, dokazi informacije koji su već prikupljeni i izveštaj o bilo kojoj meri ili kazni koja je ranije izrečena malolatniku. Overena kopija rešenja o pripremnom postupku dostavlja se bez odlaganja sudiji za maloletnike.
2. Odredbe Zakonikika krivične procedure Kosova se sprovode u skladu sa pripremnom procedurom.

Član 58

1. Sudija za maloljetnike određuje odgovarajuće stručnjake za mentalno zdravlje, kada je to potrebno radi utvrđivanja mentalnog zdravlja maloljetnika, bilo u vrijeme izvršenja krivičnog dela ili da konstatuje sposobnost maloljetnika da prati suđenje ili i jedno i drugo. Sudija za maloljetnike može da izvrši ovakva naimenovanja po službenoj dužnosti ili na zahtev tužioca, branioca, roditelja, usvojitelja ili staratelja. Ispitivanje biva obavljeno u odgovarajućem i konfidencijalnom ambijentu. Mišljenje stručnjaka za mentalno zdravlje je konfidencijalno i može se otkriti sudu i strankama.

2. Sudija za maloljetnike može da traži od Probacione Službe pripremu predkaznenog izveštaja.

Član 59

1. U toku pripremnog postupka, sudija za maloljetnike garantuje prava maloljetnika.

2. Branilac, roditelj, usvojitelj ili staratelj maloljetnika organ strateljstava mogu da prisustvuju radnjama preduzetim u pripremnom postupku. Kada ova lica prisustvuju obavljaju tih radnji mogu da podnose predloge i postavljaju pitanja licu koje se ispituje.

3. Ispitivanje maloljetnika, u slučajevima kada je potrebno, obavlja se uz pomoć pedagoga, psihologa, defektologa, itd.

Član 60

1. Tužilac okončava pripremini postupak ako je u bilo koje vrijeme očigledno iz prikupljenih dokaza:

1.1. da ne postoji opravdana sumnja da je maloljetnik izvršio naznačeno krivično delo;

1.2. da je istakao rok zataranja krivičnog gonjenja;

1.3. da je krivično delo obuhvaćeno pomilovanjem;

1.4. da postoje predviđeni uslovi iz Člana 56 stav 1 ovog Zakonika; ili

1.5. Da postoje duge okolnosti koje ometaju gonjenje.

2. Tužilac odmah obaveštava sudiju za maloljetnike o okončanju pripremnog postupka. Javni Tužilac odmah obaveštava i maloljetnika o okončanju pripremnog postupka, osim u slučajevima ako nikakva radnja nije preduzeta u pripremnom postupku.

Član 61

Ako pripremini postupak nije završen u periodu od šest (6) meseci, tužilac podnosi sudiji za maloljetnike opravdani pisani zahtev sa obrazloženjem za produženje pripremnog postupka. Pripremini postupak može se nastaviti u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova.

Član 62

Pre završetka pripremnog postupka, tužilac obaveštava branioca o svojoj nameri da završi postupak u roku od petnaest (15) dana. U toku ovog perioda, branilac može da podnese zahtev za razmatranje novih činjenica ili dokaza u skladu sa članom 59 stav 2 ovog Zakonika. Ako tužilac odobri zahtev, pripremini postupak se ne završava, te je potrebno novo obaveštenje o završetku postupka. Ako nije podnet zahtev, postupak biva završen u roku koji je saopšten stranama. Tužilac ne uzima u obzir zahtev za razmatranje novih činjenica ili dokaza posle završetka pripremnog postupka.

Član 63

1. Posle završetka pripremnog postupka, tužilac može podneti obrazložen predlog sudskom veću za maloletnike za izricanje vaspitne mere ili kazne.

2. Predlog tužioca treba da sadrži: lične podatke maloletnika, opis krivičnog dela, zakonikski naziv krivičnog dela uz navodjenje odredbi Krivičnog zakonika Kosova, dokaze koji ukazuju da je maloletnik izvršio krivično delo, rezultate neke socialne ankete koju je izvršila Probaciona Služba i predlog za izricanje vaspitne mere ili kazne malolatniku, obuhvataivši razloge zašto nije izrečena mera diverziteta.

POGLAVLJE XII PRIVREMENO HAPŠENJE, ZADRŽAVANJE U POLICIJI I PRITVOR

Član 64

Privremeno hapšenje, zadržavanje u policiju i pritvor malolatnika biva naređen samo kao poslednja mera i u najkraćem mogućem trajanju.

Član 65

1. Policija može da uhapsi i pritvori maloletnika u skladu sa Poglavljem XXIV Zakonika o krivičnom postupku Kosova.

2. Privreno hapšene ili zadržavanje maletnika ne može da traje duže od dvadeset i četiri (24) sata. Po isteku ovog perioda policija treba da oslobodi maloletnika, osim ako sudija za maloletnike odredi pritvor.

Član 66

1. Sudija za maloletnike može da odredi pritvor prema maleletniku ako postoje razlozi iz predviđenih odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova i ako su alternative pritvora nedovoljne da obezbede prisustvo maloletnika, da spreči ponovno izvršenje krivičnog dela i da obezbedi uspešno vođenje krivičnog postupka. Sudija za maloletnike razmatra dali mere navedene u Članu 6 ovog Zakonika ili u Članu 268 (1) Zakonika o krivičnom postupku Kosova, mogu da budu nardene kao alternativa pritvoru. Rešenje o pritvoru malolatnika obuhvata obrazloženo objašnjenje o nedovoljnosti alternativa pritvoru.

2. Maloletnik može da bude zadržan u pritvoru prema rešenju sudije za maloletnike najduže trideset (30) dana od dana njegovog hapšenja. Pritvor maloletniku može da produži samo sudsko veće za maloletnike nadležnog suda za dodatni period od šesdeset (60) dana.

3. Veće za maloletnike nadležnog suda razmatra rešenje o pritvoru u roku od trideset (30) dana od donošenja rešenja. Ovo razmatranje obavlja se u sednici saslušanja u prisustvo maloletnika, njegovog branioca i tužioca.

Član 67

1. Maloletnici koji se nalaze u pritvor u centar za prtvaranje odvojeni su od punoletnih pritvorenika.

2. Maloletnik koji se nalazi u pritvoru može da bude držan u vaspitno-popravnu instituciji ako sudija za maloletnike smatra da je to u najboljem interesu maloletnika.

3. Dok se nalazi u pritvoru maloletnik po potrebi i u zavisnosti od njegovog uzrasta, pola i ličnosti dobija socialnu, vaspitnu, psihološku, medicinsku i fizičku pomoć.

Član 68

1. Odredbe Zakonika o krivičnom postupku Kosova se sprovode u skladu sa pritvorom maloletnika.

2. Izuzev stava 1. ovog člana, maloletnik ne može biti u pritvoru više od 12. meseci od dana lišavanja slobode.

3. Sudija za maloletnike ima ista ovlašćenja u odnosu na maloletnike u sudskom pritvoru kao i pretresni sudija prema Zakoniku o krivičnom postupku Kosova, u odnosu na punoletna lica u pritvoru.

POGLAVLJE XIII SUDSKI PRETRES

Član 69

1. Kada sudija za maloletnike dobije predlog tužioca, on može da donese rešenje o odbacivanju predloga ili o prosleđivanju predmeta drugom sudu, ako postoje uslovi predviđeni u odredbama Zakonika o krivičnom postupku.

2. Ako sudija za maloletnike ne donese rešenje o odbacivanju predloga ili prosleđivanju predmeta drugom sudu on zakazuje sudski pretres u roku od osam (8) dana od primanja predmeta.

3. U bilo koje vreme, sudsko veće za maloletnike može da okonča postupak na sudskom pretresu i da izrekne meru diverziteta ako su ispunjeni uslovi iz Člana 17. Pre odlučivanja o meri diverziteta, sudsko veće za maloletnike poziva maloletnika, njegovog roditelja, usvojitelja ili staratelja i branioca.

Član 70

1. Maloletnik, branilac i tužilac prisutni su na sudskom pretresu.

2. Pored lica predviđenih odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, roditelj, usvojitelj ili staratelj, predstavnik organa starateljstva i predstavnik Probacione Službe pozivaju se na sudski pretres. Odsudstvo ovih lica ne sprečava sud da održi sudski pretres.

3. Odredbe Zakonika o krivičnom postupku Kosova, u vezi izmene i proširenja optužbe takođe važe u postupku za maloletnika. Ipak, sudsko veće za maloletnike je ovlašćeno da donose odluku i ako tužilac nije izmenio svoj predlog ili pripremio novi predlog, na osnovu dokaza predloženi na sudskom pretresu koji ukazuju da je promenjeno činjenično stanje koje je opisano u predlogu.

Član 71

1. Javnost uvek biva isključena kada se sudi maloletniku.

2. Sudsko veće za maloletnike može da dozvoli da sudskom pretresu prisustvuju stručnjaci i lica koja su profesionalno uključena u staranje ili vaspitanje maloletnika ili u borbu protiv delikventnog ponašanja maloletnika.

3. U toku sudskog pretresa, sudsko veće za maloletnike može da naloži da sva ili neka lica budu udaljena sa zasedanja uz izuzetak maloletnika, tužioca, branioca, predstavnika Organa starateljstva i predstavnika Probacione Službe. Sudsko veće za maloletnike može da naredi da roditelj, usvojitelj ili staratelj budu udaljeni sa sudskog pretresa samo u izuzetnim okolnostima, ako postoje razlozi za verovanje da je takvo udaljavanje u najboljem interesu maloletnika.

4. Odredbe ovog člana primenjuju se na postupke koji uključuju punoletna lica kojima se sudi za dela koja su izvršili dok su bili maloletni.

Član 72

Sudski pretres odlaže se ili prekida samo u izuzetnim slučajevima. Sudija za maloletnike obaveštava predsednika suda o svakom odlaganju ili prekidu sudskog pretresa i navodi razloge za to.

Član 73

1. Sudsko veće za maloletnike nije obavezano sa predlogom tužioca pri donošenju svoje odluke o vrsti mere ili kazne koja treba da bude izrečena.

2. Sudsko veće za maloletnike okončava postupak na sudskom pretresu rešenjem, kada postoje predviđeni razlozi predviđeni odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova.

3. Sudsko veće za maloletnike rešenjem izriče vaspitnu meru maloletniku. U izreci rešenja biva navedeno samo naređenje za vaspitnu meru i bilo koju drugu meru ili kaznu iz Poglavlja VIII ovog Zakonika, a maloletnik ne biva proglašen krivim za krivično delo opisano u predlogu tužioca. Obrazloženje rešenja sadrži opis krivičnog dela i okolnosti koje opravdavaju izricanje vaspitne mere.

4. Sudsko veće za maloletnike rešenjem izriče kaznu maloletniku. Presuda biva doneta prema članu 391 Zakonika o krivičnom postupku Kosova. Presuda sadrži i naredjenje za bilo koju meru ili kaznu iz Poglavlja VIII ovog Zakonika.

Član 74

Sudija za maloletnike sastavlja pisano rešenje ili presudu u roku od osam (8) dana od dana njegovog objavljivanja, izuzev u složenim slučajevima, utvrdjeni rok može se produžiti uz dopust predsednika suda ali ne više od petnaest (15) dana.

Član 75

1. Sud može da naloži maloletniku da plati troškove postupka i da nadoknadi imovinsko-pravni zahtev samo ako je maloletniku izrekao kaznu. Ako je maloletniku izrečena vaspitna mere troškovi sudskog postupka bivaju plaćeni iz Budžeta Kosova a oštećeni biva upućen na građansku parnicu da bi ostvario materialno potraživanje.

2. Ako maloletnik ima sopstveni finasijski prihod ili imovinu, sud može da naloži maloletniku da plati troškove postupka i da izmiri imovinsko pravni zahtev i u slučaju kada je izrečena vaspitna mera.

Član 76

Četvrti deo Zakonika o krivičnom postupku Kosova primenjuje se uz odgovarajuća prilagođavanja na sudski pretres za maloletnike i na rešenje i presudu donetu u vezi maloletnika.

POGLAVLJE XIV PRAVNI LEKOVI

Član 77

1. Lica predviđena odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, mogu da se žale na rešenje kojim se izriču mere diverziteta, rešenje kojim se okončava postupak na sudskom pretresu, rešenje kojim se izriče vaspitna mera, na presudu kojom se izriče kazna i na presudu ili rešenje kojim se izriče mera iz Poglavlja VIII ovog Zakonika. Ova žalba može da bude podneta u roku od osam (8) dana od dana primanja rešenja ili presude.

2. Branilac, tužilac, bračni drug, roditelj, usvojitelj ili staratelj, krvni srodnik u pravoj liniji bilo kog stepena, brat ili sestra mogu da podnesu žalbu u ime maloletnika čak i protiv njegove volje.

3. Maloletnik ne može da se odrekne svog prava na žalbu. Žalba protiv rešenja kojim se izriče vaspitana mera koja treba da bude odslužena u instituciji obustavlja izvršenje mere. Sud može da odluči da izvrši meru neovisno od žalbe ako konstatuje da je to u najboljem interesu maloletnika pošto sasluša maloletnika, njegove roditelje, usvojitelja ili staratelja.

Član 78

1. Drugostepeni sud može da preinači odluku na koju je uložena žalba izricanjem oštrije mere samo ako je to zahtevano u žalbi koju je podneo tužilac.

2. Ako rešenje ili presuda prvostepenog suda ne izriče kaznu maloletničkog zatvora, drugostepeni sud može da izrekne kaznu maloletničkog zatvora samo ako je održan pretres. Ako rešenje ili presuda prvostepenog suda ne izriče institucionalnu vaspitnu meru, dugostepeni sud može da izrekne institucionalnu vaspitnu meru samo ako je održan pretres.

Član 79

Zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, i u slučaju kada je maloletniku izrčena kazna ili vaspitna mera kršenjem odredbi Zakonika.

Član 80

Odrebe o ponovnom razmatranju krivičnog postupka koji je okončan pravosnažnim rešenjem ili pravosnažnom presudom prema odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja za ponovno razmatranje postupka prema maloletniku, koji je okončan pravosnažnim rešenjem na sudskom pretresu, pravosnažnim rešenjem kojim se izriče vaspitna mera ili pravosnažnom presudom kojom se izriče kazna.

ČETVRTI DEO POSREDOVANJE I IZVRŠENJE MERA I KAZNI

POGLAVLJE XV POSTUPAK ZA POSREDOVANJE

Član 81

1. Pre nego što se stranke uključe u postupak posredovanja, tužilac ili sudija za maloletnike treba da obavesti stranke o načelima i pravilima posredovanja, kao i o postupku i zakonikskom efektu svakog sporazuma koji se postigne putem posredovanja, u skladu sa Zakonikom o posredovanju.
2. Kada maloletni izvršioc i oštećena strana izraze svoju saglasnost za posredovanje, ta saglasnost treba da se unese u zapisnik.
3. Tužilac ili sudija za maloletnike rešenjem postavlja jednog nezavisnog posrednika sa spiska posrednika u skladu sa Zakonikom o posredovanju.
4. Nakon prijema rešenja koje određuje posrednika, posrednik treba da uspostavi kontakt sa maloletnim izvršiocom i sa oštećenom stranom a zatim da započne postupak posredovanja.
5. Postupak posredovanja ne može da traje duže od devedeset (90) dana od dana donošenja rešenja. O rezultatu posredovanja službeno se obaveštava Tužilac ili sudija za maloletnike.
6. Ukoliko postupak posredovanja ne uspe, onda sudski postupak treba da se nastavi odakle je i obustavljen.
7. Postupak posredovanja za maloletnike je besplatan za stranke. Troškovi postupka posredovanja, obuhvativši isplatu posrednika, plaćaju se iz Budžeta Sudskog Saveta Kosova u slučajevima kada se posrednik odredi od strane sudije za maloletnike ili od strane veća za maloletnike, dok u slučajevima kada se posrednik odredi od Tužioca, troškovi postupka plaćaju se iz Budžeta Saveta Tužilaštva Kosova.
8. Isplata troškova za postupak posredovanja i posrednike vrši se prema Zakonu o posredovanju i podzakonikskim aktima donetim za njegovo sprovođenje.

Član 82

Okončanje postupka Posredovanja

1. Postupak posredovanja okončava se kada:
  - 1.1. je posredovanje uspešno okončano;
  - 1.2. je istekao rok od devedeset (90) dana;
  - 1.3. Posrednik smatra da nastavljanje postupka posredovanja nije moguće ili je necelishodno;
  - 1.4. Maloletnik ili oštećena strana izjave da žele da prekinu postupak.
2. Kada posredovanje nije uspeo, tužilac, sudija ili veće za maloletnike koji je predložio posredovanje, ponovo započne obustavljeni postupak od trenutka njegove obustave;
3. Kada posredovanje uspe, rešenjem se prekida sudski postupak ili onaj kod tužioca prema maloletnom izvršiocu krivičnog dela. Nakon prekida sudskog postupka, tužilac ili sudija za maloletnike treba da obavesti stranke u vezi njihove odluke.
4. Ukoliko stranke postignu sporazum o naknadi štete, onda se on dostavlja tužiocu ili sudiji za maloletnike i ukoliko ga oni usvoje, sporazum pretstavlja izvršni naslov i izvršava se u skladu sa važećim zakonikom.

POGLAVLJE XVI

IZVRŠAVANJE MERA DIVERZITETA

Član 83

1. Kada tužilac, sudija za maloletnike ili sud izrekne meru diverziteta, rešenje i sve informacije bivaju poslate nadležnoj Probacionoj Službi da izvrši ovu meru.
2. Organ koji je izrekao meru diverziteta nadgleda izvršavanje mere diverziteta.
3. Ako maloletnik ne ispuni obavezu koja je naredjena kao mera diverziteta, Probaciona Služba verifikuje činjenice i razloge zbog kojih obaveza nije izvršena i o tome obaveštava organ koji je izrekao meru diverziteta i nadležnog tužioca.

POGLAVLJE XVII IZVRŠAVANJE VASPITNIH MERA

Član 84

Opšti principi izvršavanja vaspitnih mera

1. Sud koji je izrekao vaspitnu meru nadležan je za nadzor nad izvršavanjem vaspitne mere i za izdavanje naredbi u vezi izvršenja vaspitne mere.
2. Probaciona Služba koja se nalazi na teritoriji gde maloletnik ima stalno ili privremeno boravište odgovorna je u vezi sa izvršenjem vaspitne mere.

Član 85

1. Vaspitna mera biće izvršena uz uvažavanje ličnosti i dostojanstva maloletnika, uz ohrabrivanje njegovog fizičkog, moralnog i intelektualnog razvoja i uz zaštitu njihovog fizičkog i mentalnog zdravlja.
2. Vaspitna mera izvršava se na osnovu individualnog programa što više prilagođenog ličnosti maloletnika i pripljmljenog u skladu sa savremenim dostignućima saznanja i iskustva.
3. Individualni program je pripremljen na osnovu sveobuhvatne analize posebnih karakteristika maloletnika, uzroka i vrste krivičnog dela i drugih oblika problematičnog ponašanja kao i obrazovnog nivoa, razvoja maloletnika i okolnosti njegovog porodičnog života.
4. Individualni program sadrži motivirajuća sredstva koja su prilagođena ličnim karakteristikama maloletnika, upis u školi i stručno osposobljavanje, aktivnosti u slobodno vreme, aktivnosti sa roditeljima, usvojiteljima, strateljima ili drugim članovima porodice maloletnika i druge načine vršenja uticaja na maloletnika.

Član 86

1. Troškovi za izvršenje vaspitne mere plaćaju se iz Budžeta Kosova.
2. Roditelji ili lica koja su prema zakoniku obavezni da vode brigu o maloletniku obavezni su da daju doprinos pokrivanju troškova izvršenja vaspitnih mera.
3. Visinu doprinosa roditelja ili lica koja su prema zakoniku obavezni da vode brigu o maloletniku određuje sud pri donošenju rešenja o izricanju vaspitne mere. Ako utvrđivanje visine doprinosa zahteva detaljniju analizu finasiskog stanja roditelja ili lica koja su obavezna da vode brigu o maloletniku, sud najpre donosi odluku o izricanju vaspitne mere, a zatim nastavlja postupak utvrđivanja visine doprinosa.

4. Nadležni sud može da preinači odluku o visini doprinosa ako je došlo do naknadne promene okolnosti.

Član 87

1. Vaspitne mere se izvršavaju posle pravosnažne odluke suda i kada nema zakonikskih smetnjih za njihovo izvršenje, osim u slučajevima kada ovaj zakonik predviđa drugačije.

2. Sud dostavlja pravosnažnu odluku nadležnoj instituciji ili pojedincu na izvršenje u roku od tri dana od pravosnažnosti odluke zajedno sa izvodom iz knjige rođenih, školskim uverenjem ili dokumentom o prebacivanju, izveštajem o medicinskom ispitivanju, podacima iz krivičnog dosijea o ranijim krivičnim delima, postupcima koje je vodila i izveštajima koje je sačinila Probaciona Služba.

3. Nadležna institucija ili pojedinac koji primi odluku za izvršenje počinje sa izvršavanjem kazne u roku od tri dana od prijema odluke.

4. Nadležni sud čuva podatke o svakom maloletniku kojem je izrečena vaspitna mera.

Član 88

U toku izvršavanja vaspitne mere, nadležni sud može da izrekne odgovarajuće mere za zaštitu prava i dobrobiti maloletnika, uključujući upućivanje maloletnika u sklonište ili vaspitnu ili sličnu instituciju, stavljanje maloletnika pod nadzor Organa starateljstva ili upućivanje maloletnika u drugu porodicu. Sud obaveštava Organ starateljstva o bilo kojoj izrečenoj meri.

Član 89

Izvršavanje mere upućivanja u disciplinski centar

Mera upućivanja u disciplinski centar za maloletnike izvršava se u posebnoj vaspitnoj instituciji.

Član 90

1. Roditelj, usvojitelj ili staratelj dužni su da obezbede redovne posete maloletnika u disciplinskom centru.

2. Disciplinski centar odmah obaveštava nadležni sud kada se maloletnik ne pojavi u određeno vreme u disciplinskom centru ili kada prestane da ga redovno posećuje.

3. Disciplinski centar čuva podatke o izvršavanju vaspitne mere koji se upućuju u cilju provere u sudu i Probacionoj Službi.

Član 91

Izvršavanje mere pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja

Izvršavanje vaspitne mere pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja počinje kad roditelj, usvojitelj ili staratelj dobije pravosnažno rešenje o izricanju vaspitne mere.

Član 92

1. Roditelj, usvojitelj ili staratelj poštuju naredbe i upustva suda koji je izrekao vaspitnu meru i odobrava Probacionoj Službi da verifikuje izvršavanje vaspitne mere kad takvu verifikaciju naredi sud.

2. Spor između roditelja, usvojitelja ili staratelja maloletnika i Probacione Službe rešava nadležni sud.

Član 93

1. Roditelj, usvojitelj ili staratelj maloletnika i Probaciona Služba obavestavaju nadležni sud o napredovanju u izvršavanju vaspitne mere prema uslovima koje je naredio sud.

2. Probaciona Služba bez odlaganja obavestava nadležni sud ako maloletnik ne izvršava posebne obaveze izrečene shodno članu 26 ovog Zakonika, kao i o bilo kojoj smetnji izvršavanja vaspitne mere.

Član 94

Izvršavanje mere pojačanog nadzora u drugoj porodici

1. Nadležni sud na predlog Probacione Službe određuje porodicu u koju biva smešten maloletnik kojem je izrečena mera pojačanog nadzora u drugoj porodici.

2. Pre nego što podnese predlog Probaciona Služba ispituje ličnost maloletnika i socialnu i psihološku strukturu porodice u koju on treba da bude smešten.

3. Ako su uslovi jednaki, prvenstvo se daje porodici sa kojom je maloletnik u rodbinskoj vezi ili kojoj je emocionalno privržen.

Član 95

1. Probaciona Služba i porodica u koju maloletnik biva upućen zaključuju pisani sporazum koji reguliše njihova međusobna prava i obaveze.

1. Porodica u koju maloletnik treba da bude smešten mora da dozvoli Probacionoj Službi da proverava izvršenje vaspitne mere, kada tu proveru naredi sud.

Član 96

U toku izvršenja vaspitne mere pojačanog nadzora u drugoj porodici, maloletnik mora da održava stalne veze sa svojom porodicom, osim ako na predlog Probacione Službe nadležni sud naredi drugačije.

Član 97

Nadležni sud može, po službenoj dužnosti ili na predlog Probacione Službe da naredi promenu mesta na kojem je maloletnik smešten, ako su se okolnosti u porodici u koju je maloletnik smešten u toj meri promenile da je otežano izvršenje vaspitne mere.

Član 98

Odredbe ovog Zakonika o izvršenju vaspitne mere pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na izvršenje vaspitne mere pojačanog nadzora u drugoj porodici.

Član 99
Izvršavanje mere pojačanog nadzora od strane Organa starateljstva

1. Nadležni Organ starateljstva je ovlašćen da izvršava vaspitnu meru pojačanog nadzora.
2. Organ starateljstva odmah po prijemu rešenja kojim je izrečena vaspitna mera naimenuje službenika Organa starateljstva koji je odgovoran za izvršenje mere i o tome obaveštava nadležni sud.

Član 100

1. Sudovi, tužilaštva, škole i druge institucije pomažu i sarađuju sa Organom Starateljstva u izvršavanju vaspitne mere.
2. Roditelj, usvojitelj ili poočim ili pomajka maloletnika obaveštavaju Organ starateljstva o bilo kojoj smetnji izvršenja vaspitne mere.
3. Organ Starateljstva informiše nadležni sud bez odlaganja ukoliko maloletnik ne postupa u skladu sa posebnim obavezama izrečenim shodno članu 26 ovog Zakonika kao i o bilo kojoj smetnji izvršavanja vaspitne mere.
4. Odredbe ovog Zakonika o izvršenju vaspitne mere pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na izvršavanje vaspitne mere pojačanog nadzora od strane Organa Starateljstva.

Član 101

Odredbe ovog Zakonika o izvršavanju vaspitne mere pojačanog nadzora od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja za izvršavanje vaspitne mere pojačanog nadzora od strane Organa Starateljstva.

Član 102
Opšte Odredbe o institucionalnim vaspitnim merama

Maloletnik kojem je izrečena institucionalna vaspitna mera, ima ista prava kao i punoletnik koji je osuđen na kaznu zatvora, pored prava koja predviđa ovaj Zakonik.

Član 103

1. Na zahtev maloletnika ili njegovih roditelja, usvojitelja ili staratelja, ili na predlog Probacione Službe, izvršavanje institucionalne vaspitne mere može da bude odloženo iz opravdanih razloga.
2. Nadležni sud odlučuje o odlaganju izvršenja.
3. Žalba na prvostepeno rešenje o odlaganju izvršenja može se podneti drugostepenom sudu u roku od tri (3) dana od prijema rešenja.

Član 104

1. Zahtev ili predlog za odlaganje izvršenja zadržava izvršavanje institucionalne vaspitne mere do pravosnažnosti rešenja na zahtev ili predlog.
2. Ako sud, odbijajući zahtev koji je podnet drugi put, utvrdi da je pravo na zahtev zloupotrebjeno, sud odlučuje da žalba ne zadržava izvršenje institucionalne vaspitne mere.

Član 105

Odredbe Zakonika o izvršenju krivičnih sankcija o odlaganju izdržavanja kazne zatvora primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na odlaganje izvršavanja institucionalne vaspitne mere.

Član 106

1. Na zahtev maloletnika ili njegovog roditelja, usvojitelja ili staratelja ili na predlog direktora institucije u kojoj se izvršava institucionalna vaspitna mera, institucionalna vaspitna mera može da bude odložena iz opravdanih razloga za period od tri (3) meseca. Izuzetno, u cilju lečenja zadržavanje može da traje do završetka lečenja.

2. Nadležni sud odlučuje o odlaganju.

3. Žalba na prvostepeno rešenje može da bude podneta drugostepenom sudu u roku od tri (3) dana od prijema rešenja.

Član 107

1. Sud odlaže izvršenje institucionalne vaspitne mere i kada je maloletnik poslat na izdržavanje mere, pre nego što rešenje o zahtevu ili predlogu za odlaganje izvršenja mere stupi na snagu, ako je naknadno utvrđeno da je zahtev ili predlog bio opravdan.

2. U slučaju predviđenom u stavu 1 ovog Člana, trajanje izvršavanja institucionalne vaspitne mere se ne uračunava u trajanje odlaganja izvršavanja institucionalne vaspitne mere.

Član 108

Ne smatra se da se institucionalna vaspitna mera izvršava u toku perioda suspenzije institucionalne vaspitne mere.

Član 109

Odredbe Zakonika o Izvršenju Krivičnih Sankcija o odlaganju izdržavanja kazne zatvora primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na odlaganje izvršavanja institucionalne vaspitne mere.

Član 110

Izvršavanje mere upućivanja u vaspitnu instituciju

1. Vaspitna mera upućivanja u vaspitnu instituciju izvršava se u instituciji za vaspitavanje maloletnika.

2. Maloletnik kojem je izrečena vaspitna mera ima ista prava i dužnosti kao i drugi maloletnici u vaspitnoj instituciji. Samo direktor vaspitne institucije i odgovorni vaspitač maloletnika bivaju obavešteni da je vaspitna mera izrečena maloletniku.

Član 111

Probaciona Služba je ovlašćena da naredi maloletniku da se javi u vaspitnoj instituciji.

Član 112

1. Ako izvršenje vaspitne mere ne može da počne ili da bude nastavljeno zato što maloletnik odbija da se povinuje vaspitnoj meri ili pobegne, Probaciona Služba o tome odmah obaveštava nadležni sud i nadležnu policijsku stanicu koja će da prebaci maloletnika u vaspitnu instituciju.
2. Način prebacivanja maloletnika u vaspitnu instituciju ne narušava njegovo dostojanstvo.

Član 113

Izvršavanje mere upućivanja u vaspitno- popravnu instituciju

1. Vaspitna mera upućivanja u vaspitno–popravnu instituciju izvršava se u vaspitno-popravnoj instituciji koja je osnovana u tu svrhu. Vaspitno-popravna institucija je popravna ustanova poluzatvorenog i otvorenog tipa.
2. Žene koje podležu ovoj vaspitnoj meri smeštene su u ženskom odseku vaspitno-popravne institucije.
3. Punoletna lica koja podležu ovoj vaspitnoj meri kao i maloletnici koji su navršili osamnaest godina u vaspitno-popravnoj instituciji bivaju smešteni u poseban odsek vaspitno–popravne ustanove.

Član 114

1. Nadležni sud u pisanom obliku naređuje maloletniku da se određenog dana javi vaspitno-popravnoj instituciji.
2. Vreme između prijema naređenja i dana javljanja ne može da bude kraće od osam (8) dana niti duže od petnaest (15) dana.
3. Nadležni sud obaveštava vaspitno- popravnu instituciju o datumu kada maloletnik mora da se javi i uručuje pravosnažnu odluku zajedno sa ličnim podacima maloletnika koji su prikupljeni u toku postupka.

Član 115

1. Ako se maloletnik koji je propisno pozvan ne javi vaspitno-popravnoj ustanovi, sud naređuje da on bude prebačen u vaspitno-popravnu ustanovu. Ako se osuđeno lice krije ili je u begstvu, sud naređuje izdavanje poternice.
2. Način prebacivanja maloletnika u vaspitno –popravnu ustanovu nesme da ugrožava njegovo dostojanstvo.

Član 116

1. Kada je maloletnik primljen u vaspitno-popravnu ustanovu, najpre biva utvrđen njegov identitet, razlog zbog kojeg je izrečena vaspitna mera i organ koji je izrekao vaspitnu meru, a zatim se on podvrgava medicinskom pregledu u roku od dvasdeset i četiri (24) sata od dolaska. Ime maloletnika, razlog zbog kojeg je izrečena vaspitna mera i nadležni za vaspitnu meru kao i datum i vreme njegovog dolaska u popravnu ustanovu unose se u registar.
2. Zatim maloletnik biva poslat u odsek za lično ispitivanje na ne duže od šesnaest dana (60) u cilju izrade programa koji je prilagođen pojedincu. Programe postupanja sa maloletnicima donosi tim stručnjaka u vaspitno-popravnoj ustanovi.

Član 117

1. Maloletnici bivaju dodeljeni vaspitnim grupama prema njihovim godinama, mentalnim razvojem i drugim ličnim karakteristikama, u skladu sa njihovim individualnim programom.
2. Vaspitna grupa ima najviše dvadeset (20) maloletnika i posebnog vaspitača.

Član 118

1. Maloletnik ima pravo da dovoljno vežba u cilju očuvanja zdravlja kao i da provede najmanje tri (3) sata dnevno van zatvorenih prostorija u slobodno vreme.
2. Maloletniku se garantuje bezbedno okruženje za bavljenje sportom, vežbanje i druge fizičke aktivnosti.

Član 119

Ako u vaspitno-popravnoj ustanovi nema određene vrste ili nivoa obrazovanja, maloletniku se dozvoljava da pohađa časove van vaspitno-popravne ustanove ako takvo pohađanje nije štetno za izvršavanje vaspitne mere i ako je odluka opravdana prethodnim vaspitnim napretkom maloletnika.

Član 120

1. Maloletnik ima pravo da najmanje jednom nedeljno u trajanju od najmanje jednog (1) sata prima posete roditelja, usvojitelja, supružnika, staratelja, deteta, usvojenika i drugih rođaka u pravoj krvnoj liniji ili pobočnoj liniji do četvrtog stepena.
2. Maloletnik ima pravo da najmanje jednom mesečno prima posete drugih lica koja ne utiču negativno na izvršavanje mere.
3. Direktor vaspitno-popravne institucije ovlašćen je da zabrani posete iz opravdanih razloga u skladu sa podzakonskim aktom donetim od strane Ministarstva Pravde.

Član 121

1. Maloletnik ima pravo na dnevni i nedeljni odmor u skladu sa opštim odredbama Zakonika o Izvršenju Krivičnih Sankcija.
2. Maloletnik ima pravo na godišnji odmor od trideset (30) dana uz dozvolu popravne institucije koji može da bude proveden van prostorija vaspitno-popravne institucije.
3. Direktor vaspitno-popravne institucije može da odobri maloletniku dodatno odsustvo iz vaspitno-popravne ustanove zbog obrazovnih, stručnih, porodičnih i drugih socijalnih razloga u trajanju od najviše petnaest (15) dana godišnje.

Član 122

1. Odredbe o disciplinskim postupcima i kaznama koje se primenjuju na lica osuđena na kaznu zatvora iz Zakonika o Izvršenju Krivičnih Sankcija, primenjuju se uz odgovarajuća

prilagođavanja na maloletnika kojem je izrečena mera upućivanja u vaspitno-popravnu instituciju.

2. Maloletniku ne sme da bude izrečeno smeštanje u samicu kao disciplinska kazna.
3. Maloletniku kao disciplinska kazna može da bude izrečeno smeštanje u posebnu jedinicu vaspitno-popravne ustanove pod sledećim uslovima:
  - 3.1. trajanje boravka u posebnoj jedinici ne sme da bude duže od petnaest dana;
  - 3.2. maloletnik ne sme da boravi sam u posebnoj jedinici;
  - 3.3. moletnik ima pravo da provede najmanje tri (3) sata dnevno van zatvorenih prostorija u toku slobodnog vremena, shodno članu 118 ovog Zakonika, i da prima posete shodno članu 120 ovog Zakonika;
  - 3.4. mloletnik ima pristup udžbenicima i drugim knjigama; i
  - 3.5. mloletnika jednom dnevno posećuje lekar i vaspitač, kao i direktor vaspitno-popravne ustanove dva (2) nedeljno.

Član 123

Izvršavanje mere upućivanja u ustanovu sa posebnim staranjem

Maloletnik kojem je izrečena mera upućivanja u ustanovu sa posebnim staranjem zbog duševne ili telesne poremećenosti biće poslat u odgovarajuću ustanovu socialne zaštite gde će on imati ista prava i obaveze kao drugi maloletnici smešteni u tu ustanovu.

Član 124

Na zahtev Probacione Službe, policija prati maloletnika u instituciju sa posebnim staranjem.

Član 125

1. Ako izvršenje vaspitne mere ne može da otpočne ili bude nastavljeno zbog maloletnikovog odbijanja da izvrši vaspitnu meru ili zbog begstva, Probaciona Služba odmah obaveštava nadležni sud i nadležnu policijsku stanicu koja sprovodi maloletnika u ustanovu.
2. Postupak transportovanja maloletnika u vaspitnu ustanovu ne povređuje njegovo dostojanstvo. Zdravstveni radnik prati maloletnika dok on biva transportovan u ustanovu sa posebnim staranjem.

Član 126

1. Ustanova sa posebnim staranjem obaveštava nadležnu Probacionu Službu i nadležni sud o napredovanju izvršenja vaspitne mere.
2. Ustanova posebno obaveštava nadležni sud o zdravstvenom stanju maloletnika kada on navršši osamnaest (18) godina starosti.

Član 127

Preispitivanje, zamena i okončanje vaspitne mere

1. Svakih šest meseci direktor institucije ili centra gde se izvršava vaspitna mera, podnosi nadležnom sudu i nadležnoj Probacionoj Službi izveštaj o ponašanju maloletnika i o uspešnosti izvršenja mere. Direktor, zavisno od uspeha izvršenja mere, podnosi predlog za menjanje ili okončanje izvršenja vaspitne mere.

2. Svakih šest (6) meseci sudija za maloletnike posećuje maloletnike smeštene u instituciju ili centar i u neposrednom kontaktu sa maloletnicima i službenicima koji su direktno uključeni u izvršenje institucionalnih vaspitnih mera, i preispitivanjem podataka institucije ili centra, ustanovljava jesu li maloletnici bili tretirani korektno i u skladu sa zakonikom i jesu li institucionalne vaspitne mere bile uspešne.

3. Sudija za maloletnike odmah obaveštava nadležnu Probacionu Službu, instituciju ili Centar za izvršenje institucionalnih vaspitnih mera o propustima i o drugim zapažanjima. Nakon prijema tih informacija, Probaciona Služba odmah vrši odgovarajuće provere i preduzima mere ispravljanja nezakonikosti i nepravilnosti i obaveštava nadležni sud o preduzetim radnjama.

Član 128

1. Nadležni sud koji je izrekao vaspitnu meru preispituje izvršenje vaspitne mere svakih šest (6) meseci.

2. Maloletnik, njegov roditelj, usvojitelj ili staratelj, centar, ustanova ili objekat u kojem se izvršava vaspitna mera ili Probaciona Služba mogu da zahtevaju preispitivanje izvršenja vaspitne mere.

3. Sudsko veće za maloletnike nadležnog suda donosi odluku o zahtevu o kojem je reč u stavu 2 ovog Člana, u roku od osam (8) dana od prijema zahteva. Žalba protiv odluke može da bude uložena sudu druge instance u roku od tri (3) dana od prijema odluke.

4. Tokom preispitivanja nadležni sud uzima u obzir izveštaje Probacione Službe i direktora institucije ili Centra gde se institucionalna vaspitna mera izvršava i saslušava maloletnika, njegovog roditelja, usvojitelja ili staratelja, branioca, tužioca i Probacionu Službu.

5. Na osnovu preispitivanja, sud može da odluči da nastavi ili da okonča izvršenje vaspitne mere ili da je zameni blažom vaspitnom merom.

6. Izuzetno od stava 5 ovog Člana, sud može da zameni vaspitnu meru oštrijom vaspitnom merom u slučaju ako maloletnik ne udovolji posebnim obavezama izrečenim u skladu sa članom 26 ovog Zakonika.

Član 129

1. Ako, nakon donošenja rešenja o izricanju vaspitne mere budu obznanjene dodatne okolnosti, novi dokazi ili dokazi koji su postojali ali nisu bili poznati u vreme izricanja, a jasno je da bi uticali na izbor mere, sud preispituje rešenje i može da prekine izvršenje mere ili može da je zameni drugom vaspitnom merom. Sud ne može da izrekne oštiju meru na osnovu novog razmatranja dokaza.

2. Ako izvršenje vaspitne mere ne otpočne u roku od godinu dana od konačne odluke o njenom izricanju, sud preispituje odluku i odlučuje dali da izvrši ili ukine meru ili da je zameni drugom vaspitnom merom. Sud ne može da izrekne oštiju meru.

3. Ako, bez krivice maloletnika, izvršenje mere upućivanja u disciplinski centar nije počelo u roku od šest meseci od dana kada je mera konačno izrečena, mera neće da bude izvršena.

4. Preispitivanje vaspitne mere shodno ovom Članu, vrši se prema Članu 128 ovog Zakonika.

Žalbe i molbe Član 130

Odredbe Zakonika o Izvršenju Krivičnih Sankcija o podnošenju žalbi i molbi od strane lica osuđenih na kaznu zatvora primenjuju se, uz odgovarajuća prigođavanja na podnošenje žalbi i molbi od strane maloletnika koji izdržavaju vaspitnu meru upućivanja u disciplinski centar,

upućivanja u vaspitnu instituciju, upućivanja u vaspitno-popravnu instituciju ili upućivanja u ustanovu za posebno staranje.

POGLAVLJE XVIII IZVRŠENJE KAZNI

Član 131 Izvršenje novčanih kazni

1. Odredbe Zakonika o izvršenju krivičnih sankcija o izvršavanju novčanih kazni primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na novčane kazne izrečene maloletnicima.
2. Novčana kazna izrečena maloletniku a koju on ne plati, ne može da bude zamenjena kaznom zatvora.

Član 132 Izvršenje naređenja za društveno koristan rad

1. Odredbe Zakonika o izvršenju krivičnih sankcija o izvršenju uslovne kazne uz naređenje za društveno koristan rad primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja, na izvršenje naređenja za društveno koristan rad izrečenog maloletniku.
2. Ako je to u interesu maloletnika, Probaciona Služba može da zatraži pomoć ili saradnju Organa starateljstva ili zakonikskog zastupnika maloletnika.
3. Naročita pažnja mora da bude posvećena tome da izvršavanje društveno korisnog rada ne sprečava redovno pohađanje škole ili druge značajane aktivnosti.

Član 133

1. Sudu koji je izrekao kaznu o društveno korisnom radu, službenici Probacione Službe podnose pisani izveštaj obaveštavaju ga o bilo kojoj smetnji u izvršavanju ove mere.
2. Ako maloletnik ne može da doviši društveno koristan rad zbog naknadne izmene prilika za koju on nije odgovoran, Probaciona Služba od suda zahteva da preispita naređenje za društveno koristan rad.
3. Zavisno od postignutih rezultata, sud može da izmeni naređenje ili da obustavi izvršenje mere.
4. Troškovi u vezi izvršenja mera diverziteta, vaspitnih mera i naredbe za društveno koristan rad padaju na teret Budžeta Kosova.

Član 134 Izvršenje maloletničkog zatvora

1. Odrebe ovog Zakonika koje regulišu upućivanje, prijem, boravak i obustavljanje izvršenja, smeštanje u vaspitne grupe, pravo na posete i fizičku rekreaciju, propisivanje rada i vaspitanja, mogućnost redovnog školovanja, disciplinske kazne maloletnika u vaspitno-popravnim ustanovama i postupci za žalbe i molbe, moraju takođe da važe i za izvršenje kazne maloletničkog zatvora.
2. Odredbe Zakonika o Izvršenju Krivičnih Sankcija za izvršenje kazne zatvora primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na izvršenje maloletničkog zatvora kad nisu u suprotnosti sa ovim Zakonikom.

3. Maloletnik koji je kažnjen maloletničkim zatvorom ima ista prava kao punoletno lice kažnjeno zatvorom uz prava koja utvrđuje ovaj Zakonik.

Član 135

1. Tokom izdržavanja kazne maloletnicima biva obezbeđeno profesionano osposobljavanje zasnovano na njihovom znanju, sposobnostima, interesovanjima i tekućem radu u skladu sa mogućnostima popravnih institucija. Osnov ovog tretmana je uključivanje u rad koji je vaspitno koristan i uz odgovarajuću naknadu, olakšavajući i ohrabrujući kontakte između maloletnika i spoljašnjeg sveta putem pisama, telefona, primanja poseta, odlaženja u posetu kući, sportskih aktivnosti i obezbeđivanja neophodnih uslova za vršenje verskih rituala.

2. Profesionalno osoblje službe u čijoj je nadležnosti maloletnik, mora da ima odgovarajuće znanje iz pedagogije i psihologije.

Član 136

1. Maloletnički zatvor se izdržava u popravnoj ustanovi za maloletnike i u izuzetnim slučajevima u odvojenim odeljenjima popravnih ustanova za punoletna lica. Popravna institucija za maloletnike je poluotvorenog i otvorenog tipa. Izuzetno maloletnici mogu da izdržavaju kaznu maloletničkog zatvora u popravnim ustanovama zatvorenog tipa.

2. Muškarci i žene izdržavaju svoje kazne maloletničkog zatvora u odvojenim popravnim institucijama ili u odvojenim odeljenjima te ustanova.

3. Maloletnici koji postanu punoletni tokom izdržavanja kazne maloletničkog zatvora bivaju smešteni u odvojeno odeljenje ustanove. Maloletnici izdržavaju svoje kazne maloletničkog zatvora u popravnoj ustanovi za maloletnike dok ne navrše dvadeset tri godine. Ako do tada nisu odslužili svoju kaznu maloletničkog zatvora bivaju prebačeni u popravnu ustanovu za punoletna lica. U izuzetnim slučajevima, osuđenici koji su navršili dvadeset i tri godine može se odobriti da ostanu u popravnim ustanovama za maloletnike ako je to potrebno radi dovršavanja njihovog vaspitnog ili profesionalnog osposobljavanja, ukoliko im nije ostalo više od šest (6) meseci preostale kazne. Međutim, oni ni u kom slučaju ne mogu da ostanu u popravnoj ustanovi za maloletnike nakon navršavanja dvadeset i sedam (27) godina.

4. Punoletnici kojima je izrečena kazna maloletničkog zatvora bivaju smešteni u odvojeno odeljenje ustanove.

5. Svake godine, direktor ustanove u kojoj se izvršava kazna maloletničkog zatvora obavezan je da sudu koji je izrekao kaznu za maloletnike podnese izveštaj o ponašanju maloletnika i izvršenju kazne maloletničkog zatvora.

Član 137

1. Po pravilu, maloletnici služe svoje kazne zajedno.

2. Na zahtev maloletnika, direktor popravne ustanove može da dozvoli da maloletnik bude odvojen od ostalih osuđenih ako direktor utvrdi da su razlozi navedeni u zahtevu maloletnika razumni i da ne postoji druga mogućnost koja bi udovoljila razlozima maloletnika.

3. Direktor popravnog centra može da naredi da maloletnik bude odvojen od drugih osuđenih lica bez zahteva maloletnika za takvim odvajanjem, samo ako je takva mera neophodna:

3.1. da bi bila izbegnuta opasnost po život ili zdravlje maloletnika ili drugih lica;

3.2. da bi bila izbegnuta pretnja po bezbednost popravne ustanove usled daljeg prisustva maloletnika među ostalom zatvorskom populacijom.

4. Odredbe Zakonika o Izvršenju Krivičnih Sankcija o odvajanju od drugih osuđenih lica primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na odvajanje maloletnika od drugih osuđenih lica.

Član 138

1. U skladu sa podzakonikskim aktom donetim od strane Ministarstva Pravde, direktor neke institucije može da odobri maloletniku odsustvo dva puta godišnje da bi obišao svoje roditelje, usvojitelje, supruga (u), stratelja (u), decu, usvojenu decu, braću i sestre.

2. Odsustvo traje do trideset (30) dana i po pravilu biva odobreno kada nema nastave.

Član 139

1. Maloletnik ima pravo da provede najmanje tri (3) sata dnevno na otvorenom prostoru unutar institucije.

2. Maloletnik ne podleže disciplinskoj meri smeštanja u samicu.

Član 140

Sudsko veće za maloletnike Okružnog Suda, koji je izrekao kaznu odlučuje o zahtevu za sudsku zaštitu u odnosu na mere i odluke direktora popravne institucije u kojoj osuđena osoba odslužuje kaznu maloletničkog zatvora.

POGLAVLJE XIX POMOĆ PRI IZVRŠAVANJU INSTITUCIONALNIH VASPITNIH MERA I MALOLETNIČKOG ZATVORA

Član 141

1. Tokom celog vremena izvršenja vaspitne mere ili maloletničkog zatvora Probaciona Služba ostaje u stalnom kontaktu sa maloletnikom, njegovom porodicom i institucijom u kojoj je maloletnik smešten.

2. Ne kasnije od tri (3) meseca pre otpuštanja maloletnika, popravna ustanova ili centar u kojoj se izvršavaju institucionalne vaspitne mere ili maloletnički zatvor obaveštava njegove roditelje, usvojitelje ili staratelje i Probacionu Službu o tome i predlaže im mere za prihvatanje maloletnika.

Član 142

1. Popravna institucija, roditelj, usvojitelj ili staratelj maloletnika obaveštavaju sud i Probacionu Službu o oslobađanju maloletnika.

2. Probaciona Služba nudi pomoć maloletniku nakon oslobađanja sve dok je to njemu potrebno ali ne duže od dvanaest (12) meseci. Ako je to u interesu maloletnika, Probaciona Služba može da zatraži pomoć ili saradnju od Organa Strateljstva ili zakonikskog zastupnika maloletnika.

Član 143

1. Nakon oslobađanja maloletnika Organ strateljstva preduzima posebno staranje o maloletniku koji nema roditelje i o maloletniku čije porodične prilike nisu rešene.
2. Staranje naročito obuhvata smeštaj, hranu, nabavku odeće, zdravstvenu staranje, sređivanje porodičnih prilika, dovršavanje osposobljavanja za zanimanje i zapošljavane maloletnika.

POGLAVLJE XX IZVRŠENJE MERA OBAVEZNE REHABILITACIJE I OBAVEZNOG PSIHIJATRISKO LEŠENJA

Član 144

1. Odredbe zakonika o Izvršenju Krivičnih Sankcija o izvršavanju mere obaveznog rehabilitacionog lečenja i odredbe važećeg zakonika o izvršavanju mere obaveznog psihijatrijskog lečenja izrečene punoletnim licima primenjuju se, uz odgovarajuća prilagođavanja, na izvršenje takvih mera izrečenih maloletnicima.
2. Maloletnik izdržava meru obaveznog lečenja u odvojenom odeljenju ustanove sa posebnim staranjem gde se takve mere izvršavaju.

PETI DEO SUDSKI POSTUPCI KOJI UKLJUČUJU KRIVIČNA DELA IZVRŠENA PROTIV DECE

POGLAVLJE XXI SUĐENJE PUOLETNIM LICIMA ZA KRIVIČNA DELA IZVRŠENA PROTIV DECE

Član 145

1. Sudsko veće za maloletnike i sudija za maloletnike sude punoletnim licima za sledeća krivična dela izvršena protiv deteta, prema Zakoniku o Krivičnom Postupku Kosova.
  - 1.1. silovanje (Član 193);
  - 1.2. izvršenje seksualnog odnosa pretnjom časti ili ugleda (Član 194);
  - 1.3. seksualni napad (Član 195);
  - 1.4. seksualno iskorišćavanje (Član 196);
  - 1.5. seksualna zloupotreba duševno ili emocionalno poremećenih lica ili nemoćnih lica (Član 197);
  - 1.6. seksualna zloupotreb lica mlađih od šesnaest godina (Član 198);
  - 1.7. nagovaranje na seksualni odnos ili seksualno dodirivanje lica mlađih od šesnaest (16) godina (Član 199);
  - 1.8. seksualna zloupotreba kroz zloupotrebu položaja, ovlašćenja ili zanimanja (Član 200);

- 1.9. omogućavanje prostitucije (Član 201);
- 1.10. zloupotreba dece u pornografiji (Član 202);
- 1.11. pokazivanje pornografskog materijala licima mlađim od šesnaest (16) godina (Član 203);
- 1.12. Seksualni odnosi u porodičnoj zajednici (Član 204);

- 1.13. življenje u vanbračnoj zajednici sa licima mlađim od šesnaest (16) godina (Član 208);
- 1.14. promena porodičnog statusa deteta (Član 209);
- 1.15. protivpravna otmica deteta (Član 210);
- 1.16. zlostavljanje ili napuštanje deteta (Član 211);
- 1.17. kršenje porodičnih obaveza (Član 212);
- 1.18. izbegavanje plaćanja izdržavanja (Član 213);
- 1.19. sprečavanje i neizvršavanje mera za zaštitu dece (Član 214);
- 1.20. mobilisanje ili angažovanje lica starosti između petnaest (15) i osamnaest (18) godina u oružanom sukobu (Član 123);
- 1.21. usostavljanje ropstva, stanja sličnom ropstvu i prisilnog rada (Član 137);
- 1.22. trgovina ljudima (Član 139); i
- 1.23. zadržavanje ličnih isprava žrtava ropstva ili trgovine ljudima (Član 140).

Član 146

1. Postupak protiv lica koje je izvršilo krivično delo protiv deteta iz člana 145 ovog Zakonika vodi se u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, osim odredbi o izdavanju kaznenog naloga definisano odredbama Zakonika o krivičnom postupku Kosova.
2. Krivična dela izvršena protiv dece istražuju policijski oficiri specializovani u toj oblasti.

Član 147

1. Kada vodi postupak koji uključuje krivično delo izvršeno protiv deteta, organ ili institucija postupa sa posebnom pažnjom prema detetu koje je oštećeno krivičnim delom imajući na umu njegovu starost lične karakteristike, obrazovanje i okruženje u kome živi, u cilju izbegavanja bilo kakvih štetnih posledica po njegovo odrastanje i razvoj. Ispitivanje deteta vrši se uz pomoć pedagoga, psihologa ili nekog drugog stručnjaka.
2. Ukoliko se kao svedok saslušava dete protiv kojeg je izvršeno krivično delo iz Člana 145 ovog Zakonika, takvo ispitivanje može da bude izvršeno najviše dva puta. Ispitivanje se vrši uz pomoć pedagoga, psihologa ili drugog stručnjaka. Sud može da naredi da svedok bude ispitan van sudnice pomoću televizije zatvorenog kruga.

3. Dete protiv kojeg je izvršeno krivično delo iz Člana 145 ovog Zakonika, može da bude ispitivano kao svedok u njegovoj kući ili na nekom drugom mestu gde je on prisutan ili u Centru za socialni rad pre nego u sudu. Stav 2 ovog Člana primenjuje se na takva ispitivanja.

4. Tehnički zapis ispitivanja izvršenog putem televizije zatvorenog kruga iz stava 2 ovog Člana biće uništen u roku od pet (5) godina od pravosnažnosi presude.

5. Član 50 ovog Zakonika primenjuje se uz odgovarajuća prilagođavanja na sudske postupke koji obuhvataju krivična dela protiv dece.

Član 148

Sudija za maloletnike informiše nadležni Organ Strateljstva o činjenicama i dokazima za koje je u toku krivičnog postupka utvrđeno da su doprineli ili omogućili izvršenje krivičnog dela tako da mogu da budu preduzete odgovarajuće mere za zaštitu prava i dobrobiti deteta.

Član 149

Ako se u toku krivičnog postupka utvrdi da roditelj zloupotrebljava ili veoma zanemaruje roditeljske obaveze i prava ili krši prava deteta, tužilac pokreće vanparnični postupak za oduzimanje roditelju njegovih roditeljskih prava.

Član 150

Po pravilu, sud na čijoj teritoriji oštećeni ima stalno prebivalište teritorijalno je nadležan za postupak koji uključuje krivično delo izvršeno protiv deteta, pri čemu postupak može da bude vođen pred sudom na čijoj je teritoriji izvršeno krivično delo ako je mnogo lakše da postupak bude vođen pred tim sudom.

Član 151

Član 51 ovog Zakonika primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja pri presuđivanju za krivično delo iz Člana 145 ovog Zakonika izvršeno protiv deteta.

Član 152

1. Sudsko veće za maloletnike opštinskog suda i sudsko veće okružnog suda u prvom stepenu čine sudija za maloletnike i dvoje sudija porotnika. Kada sudsko veće za maloletnike sudi na prvoj instanci za krivično delo kažnjivo zatvorom od najmanje petnaest (15) godina ili dugotrajnim zatvorom, čine ga dvoje (2) sudija, od kojih je jedan (1) sudija za maloletnike i troje (3) sudija porotnika.

2. Sudsko veće za maloletnike Vrhovnog Suda Kosova čini troje sudija pri presuđivanju u drugom stepenu. Kada sudsko veće za maloletnike presuđuje licu za krivično delo kažnjivo zatvorom od najmanje petnaest godina, čini ga petoro od kojih su troje sudije za maloletnike, a kada presuđuje u drugom stepenu sa saslušanjem, veće za maloletnike čine dvoje (2) sudija za maloletnike i troje (3) sudija porotnika. Kada presuđuje u trećem stepenu i kada odlučuje o vandrednim pravnim lekovima, sastav sudskog veća određuje se prema Zakoniku o krivičnom postupku Kosova.

3. U slučajevima bez saslušanja, sastav sudskog veća određuje se prema Zakoniku o krivičnom postupku Kosova. Ipak, najmanje jedan član sudskog veća je sudija za maloletnike.

4. Sudija u skraćenom postupku je sudija za maloletnike opštinskog suda.

Član 153

Postupak koji uključuje krivično delo prema Članu 145 ovog Zakonika izvršeno protiv deteta vodi se ekspeditivno i bez nepotrebnog odlaganja.

ŠESTI DEO PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

POGLAVLJE XXII PRELAZNE I ZAVRŠNE MERE

Član 154

Institucionalna vaspitna mera koja je konačno izrečena pre stupanja na snagu ovog Zakonika ne može da traje duže od vremena predviđenog ovim Zakonikom.

Član 155

Maloletnički zatvor koji je izrečen konačnom odlukom pre stupanja na snagu ovog Zakonika na duže vreme od predviđenog shodno Članu 34 stav 2 ovog Zakonika, biće skraćen u skladu sa odredbama ovog Zakonika.

Član 156

Pripremni postupak pokrenut pre 6. aprila 2004 godine, a koji nije završen do tog datuma, biće nastavljen i završen prema odredbama prethodno važećeg Zakonika.

Član 157

1. Krivični postupak u prvom stepenu prema Trećem delu ovog Zakonika u kojem je predlog tužioca podnet pre 6. aprila 2004 godine, ali koji nije završen do tog datuma, biće nastavljen prema odredbama prethodno važećeg Zakonika dok:

- 1.1. krivični postupak bude pravosnažno završen donošenjem rešenja; ili
- 1.2. presuda doneta na sudskom pretresu postane konačna.

2. Krivični postupak u prvom stepenu prema Petom delu ovog Zakonika u kojem je optužnica, optužni predlog ili privatna tužba podignuta pre stupanja na snagu ovog Zakonika, ali koji nije završen do tog datuma, biće nastavljen prema odredbama prethodno važećeg zakonika dok:

- 2.1. krivični postupak bude pravosnažno završen donošenjem rešenja; ili
- 2.2. pesuda doneta na sudskom pretresu postane konačna.

Član 158

Ako nakon stupanja na snagu ovog Zakonika teče bilo koji od propisanih rokova, taj rok biva računat shodno odredbama ovog Zakonika, osim ako je prethodno rok bio duži ili ako odredbe ovog Poglavlja propisuju drugačije.

Član 159

Dok se ne oformi Tužilački Savet, gde se posrednik određuje od tužioca, troškovi postupka posrednika obuhativši i plaćanje posrednika isplaćuju se iz Budžeta Ministarstva Pravde.

Član 160

Nadležni organi donose podzakonska akta za sprovođenje ovog Zakonika u roku od šest (6) meseci od dana stupanja na snagu ovog Zakonika.

Ministarstvo pravde, u sprovođenju Zakonika, najkasnije od šest (6) meseci od njegovog stupanja na snagu mora da donosi potrebna podzakonska akta

Član 161

Ovaj zakonik stavlja van snage Krivični zakonik o maloletnicima UNMIK, Pravilnik br. 2004/8 od 20.04. 2004. godine i svaku drugu odredbu važećeg zakonika koja je u suprotnosti sa ovim Zakonikom.

Član 162 **Stupanje na snagu**

Ovaj zakonik stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakonik br. 03/L- 193
8. jul 2010.godine

Proglašeno dekretom Br. DL-039-2010, dana 28.07.2010, od Predsednika Republike Kosovo, Dr.Fatmir Sejdiu